

Foia enciclopedică literară lunară.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria 12 corone
Pentru România și străinătate . . . 17 franci

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiunile de 3 orî ce conțin cam 150
cuvinte 6 corone; până la 200 cuvinte 8 corone
și mai sus 10 corone.

Tot ce privește foia să se adreseze la Redacțiunea și administrațiunea Revistei Ilustrate în Șoimuș
p. n. Nagy-Sajó.

Christos a înviat.

*In glas cucernic, blând și dulce
Să-aud campanele sunând,
Vestind lui Dumnezeu mărire
In cer, și pace pre pământ —
Și în vestmânt de sârbătoare
Grăbesc creștinii la'nchinat,
Căci adă e ziua mântuirii:
Christos din morți a înviat!*

*Te-au huiduit amar păgânii,
Bătându-Te Te-au schingiuit,
Și ca pre-un făcător de rele
Intre tâlharî te-au răstignit,
Și-ai suferit ocară morții,
Tu ce-ai fost fără de păcat
Pentru a noastră mântuire
Sfântul tău sânge l'ai versat!*

*Dar înzădar te-au pus păgânii
Intr'un mormânt pecethuit,
Și în sâlbatica lor ură
Cu paznici mulți Te-au străjuit —
Ca un mântuitor al lumii
Domnia morții o-ai sfărmat —
In fața învierii Tale
Păgânii s'au cutremurat!*

*Prin învierea Ta măreță
In noaptea de fărădelegi
Ai revărsat lumină nouă;
Si prin a Tale sfinte legi,
Ne-ai îndreptat spre mântuire
Povățuindu-ne mereu,
Pre calea sfântă ce-l unește
Pre muritor cu Dumnezeu!*

*In ziua învierii Tale
Christose Ție ne'nchinăm:
In învierea Ta mărirea
Dumneștirii-o adorăm!
Cu Tine împreună astăzi
Si noi din morți am înviat,
Tu ne-ai condus la fericire
Si din păcat ne-ai deslegat!!*

*In glas cucernic, blând și dulce
Se-aud campanele sunând;
Vestind lui Dumnezeu mărire
In cer, și pace pre pământ.
Și în vestmânt de sârbătoare
Grăbesc creștinii la'nchinat,
Căci adă e ziua mântuirii:
Christos din morți a înviat!!!*

Emilian.

Din propria ei putere.

— Novelă de George Simu. —

(Fine.)

— A-ți conversat mult și cu foc, și se Contesa surîdând Sabinei, când acesta ajunsese pe terasă unde o aștepta de mulțisor.

— Da D-nă Contesă, răspuse Sabina roșindu-se totă, da am întârziat mult și am conversat cu mult foc...

— Vă-am vădut de aici. Arthur gesticula și te privia cu drag. Ți-a dat mi-se pare și ai ridicat odată mâna spre inimă.

— Din fericire D-omna Contesă are foarte buni ochi... așa a fost.

— Și spunemi-ai în resumat obiectul conversației?

Sermanei Sabine îi tremurau ghenunchii de emoțiune, dar socoti în sine: mai bine acum decât mai târziu — deci resolută răspuse: Da D-nă contesă, — dacă porunciți Vă spun.

— Și dacă nu ți-aș porunci iubita mea, — ci ca o pretină bună te-aș ruga numai, spunemi-ai și atunci?

— D-nei Contesă i-aș spune și atunci — răspuse Sabina convinsă de ceea ce spunea?

— Bine, așa dar în resumat numai.

— Da, în resumat, căci altmintrelea nici că aș putea să le spun toate. Dl Conte Arthur mi-a spus, că-i pare rău de ce a făcut aseră, că-și cere iertare de toate, și după-ce obținut dela mine iertarea cerută, mă invită să odichnim pe banca de sub teiul cel mare.

— Și tu n'ai primit! Așa-i dulcea mea Sabină?

— Nu, n'am primit. dar la refuzul meu Conte în galbină de emoțiune și începuse a vorbi așa de frumos, așa de dulce, așa de tândru, cât credeam că-mi plutește inima într'un lac de miere dulce, dulce... atunci mi-am ridicat mâna la inimă... să mă conving dacă mai trăesc, — oh! mă simțiam așa de bine — așa de fericită — cum nu m'am mai simțit nicădată...

Sabina era răpitoare când le enera acestea.

— Și cam ce dicea el când îți vorbea așa? întrebă Contesa cu milă în ochi și cu iubire în inimă.

— Nu-ți pot spune D-omna Contesă — decât atâta cât mi-a putut rămâne în minte. Eu nu știu vorbi așa de dulce. Sfirșitul tuturor a fost însă, că dl Conte e un pocăit, care mă iubesc.

Sabina a așteptat ca Contesa să sară de pe scaun și să se mire cumplit de această veste... dar acesta nu s-a întâmplat.

— Și ce i-ai răspuns tu?...

— Eu i-am spus: Ce-mi folosește o iubire pre care nu o merit?! Pentru-ce să-mi sdrobesc inima?... și atâta fu totul.

— Tu Sabină! Tu! Vino mai aproape, și se Contesa dulce. Privește tu în ochii mei așa cum ai privi în ochii mamei tale. Lasă

capul tău să se odichnescă pre sinul meu, cum l'ai lăsat pre a tatălui tău ce nu-l mai ai, și spune-mi, — dar spune-mi curat și limpede: Crezi tu ceea-ce ai răspuns despre tine Contelui? Crezi tu că nu meriți iubirea lui? Crezi?

Sabina-și lăsa capul pe sinul Contesei și începuse a plânge lin și încet.

— Curaj Sabină! Spune-mi să aud: Ești nevrednică de Arthur?? —

Câteva minute încă și Sabina-și ridică frumosul său cap, își dăduse suvițiile pe frunte și privind spre Contesă cu totă dragostea de care e capabilă o inimă omenescă răspuse: — Ba nu... am mințit!

— Bine ai răspuns Sabină, — dar să-mi dai un răspuns: Pentru-ce respingi dar pe nepotul meu?

— O! răspunsul acesta i l'am fost dat deja și d-lui Conte în formă de întrebare când am spus: »Pentru-ce să-mi sdrobesc inima?«

— A! te înțeleg... dar nu te teme dulce copilă — nu te teme! Te asigur eu, care cunosc pe Arthur în tatăl său încă... căci de una și aceeași natură au fost ambii — nu te teme îți dăc: Tu sau vei fi alui Arthur sau se va prăpădi lumea. Îmi cunosc nepotul. — Apoi: un adevărat bărbat poate greși multe — dar cuvântul nu și-l calcă.

Sabina se ridică încet — făcând doi pași înderept și cădând pre un fotel. Încă odată.. a doua oră în aceeași și își duse mâna pe inimă apoi plânse mult... mult...

Contesa se delecta privind-o, și din când în când ștergându-și lacrimile de pe gene șoptea: »Fericită, cari plâng ca tine Sabină!«

Sorele se plecă după munți și sărută fața alor două ființe, ca și cari de fe-

ricite în ziua aceea nu sărutase pre pământ.

În odaia sa Arthur își blăstăma soarta, care-l prigonesce și minutul în care a cutezat să gândească la profanarea unui ânger. Sermanul! își ispășea păcatul... *

* * *

În dimineața următoare, personalul servitoresc al Castelului era în o agitațiune mai mare ca altă dată. — Aveau să primescă oșpeți aleși și pentru aceea se pregăteau din răspuțeri.

Pe la 8 ore sosi prima — ca totdeauna — baronesa L. o văduvă înaltă — brună — pre carea natura o înzestra-se cu cele mai înalte daruri trupești. În schimb însă era de un caracter nervos; — Aristocrată în sensul strict al cuvântului împărția pă-

Frații Ioan și Nicolae Sbiera ca abiturienți.

rerea că țeranul nu e om. — Dacă însă avea norocul să se covingă cu vre-un aristocrat străin și mai cu seamă Parisian, — atunci era în elementul său.

Voia cu orî-ce preț să își arete superioritatea sa și când conversa cu Viconteul privind cu dispreț spre cei din jur, se părea a le dice: Vedeti! numai acesta e om de categoria mea! Acesta mă înțelege!

Sosi Baronul D. fratele său, un om mic și foarte brunet — care nu vorbea decât de câni, femei și duele — apoi de bătăile ce pune pe spatelul bieților țerani.

Cătră sară castelul gema de ospetii.

Sabina se retrase în o odaie cu Eduard. Refusă de a merge la cină, — pretextând o durere de cap. În faptă însă, n'ar fi voit pentru o lume să causeze ceva neplăcere Contesei, — și știind atâția cșpetii înalți — credea că poate prezența ei să jenezze pre buna sa stăpână.

Afara de aceea își accepta sora tocmai în minutele acelea — pe scumpa ei Lucreția — dela școlă, după-ce Contesa nu numai că-i concese ca mica sa soră să se petrecă vacanția în castel, ci o chiar și poftea acesta.

Dar după-ce ospetii ocupară loc la masă, Contesa observă îndată lipsa Sabinei sale.

— Iubite Arthur! te rog condu pre Sabina mea la cină. Spunei că doresc să o ved aici.

Arthur care până acum era foarte abătut și trist se înveseli. Porni să implinescă mandatul.

Când fu la ușa camerei în care era Sabina, simți inima stringându-se, bătut încet la ușă și intra.

Oh, ce aparițiune desfătătoare se desvili înaintea ochilor săi. Pre o canapea Sabina ținând pe un ghenunchi pe Eduard, pre celalalt pe sora sa, Lucreția, carea tocmai sosise, îi sărura când pe mănute când pe frunte, când pe pâr.

Ce grup de ființe nevinovate și fericite! Trei ființe orfane, se acceptă numai a patra.

Eduard observă mai întâi pe fratele său Arthur. Sări deci din brațele Sabinei fugi înaintea lui și strigă:

— Dulce Arthur! vino de sărută pe sora mea! E așa de bine la noi, — e nespus de bine!!

Arthur înainta tras de Eduard spre grupul drăgălaș.

— E sora mea, — dise cu respect Sabina.

— Da, e sora noastră Arthur, strigă erăși voios din cale afară Eduard. Sărut-o că e a noastră!

Lucreția privia plină de încântare spre Eduard, er Sabinei îi dau lacrimile de fericire.

— Sărut-o frate — sărut-o că mi-e soră — și Arthur fără

a mai accepta ceva ridică în brațele sale vînjoșe pre frumoșă Lucreția și-i sărută fața, pârul și ochisorii.

Cum ar fi ris de sarcastic francesul de l'ar fi vedut!!

— Și pe D-șora mea. Da și pre ea, că și ea e a noastră.

Eduard își făcea de cap!

Sabina zimbi dulce, privi spre Eduard cu drag și dise ca să-l mulțămescă: Mai târziu Eduard dragă! mai târziu!

— Nu, strigă copilul — e așa de bine acum. Fă-mi plăcere! Arthur e voios -- mai voios și mai bun ca atunci când sosi dela Paris. — Așa e Arthur?

— Așa drăguțule!

— No -- veți?! Nu ț-am spus? Sărutăt!! Și vedend că Arthur tot rămâne nesărutat, bunul Eduard începu a-și drâmboia buzele și a dice Sabinei:

— Așadar' tu nu iubesci pe fratele meu? Și eu iubesc pe sora ta?! Tu, care ești așa de bună cu alții -- cu el ești rea. — Tu, care ai sărutat pe fetița portarului numai adineaori — când a sosit Lucreția, pe fratele meu nu vrei să-l săruți?

Arthur stătea încremeniț — dar Lucreția începu a lăcrima și ea vedend pe Eduard că vrea să plângă.

— Dle Conte — dise acum Sabina ca transfigurată — să facem fericiti pre acești copii.

— Da, strigă estasiat Arthur, să-i facem fericiti. Să le dăm tată și mamă — că-s orfanii. — Să le fim părinți, și noi — noi, — cei mai fericiti omeni de pe pământ,..... și într'un avent de nespusă fericire deschidându-și brațele cuprinse pre Sabina în ele, o îmbrățișă cu drag apoi depusă primul și cel mai sublim sărut pe fruntea ei senină și albă.

Sabina nu l'a respins. A stat la vorbă toți patru. Lucreția lângă Eduard. Sabina lângă Arthur.

Ce orfanii fericiti! — Ce grup minunat!

Și când după cină Mătușă veni să vadă cauza

pentru care Arthur nu s'a mai reîntors îi afla îmbrătoșati pe toți patru.

— Primiți-mă și pre mine între voi copii mei, -- primiți-mă! — Și dacă în viață n'am avut parte de fericirea ce voi o gustați -- lăsați să mi plec și eu fruntea pre sinurile vostre fericite să mă încăldesc la bețrâneță -- din fericirea voastră.

Cine ar puté descrie șcena aceea — când toți patru cădură înaintea Contesei în ghenunchi binecuvântându-o!

Unul fiecare avea causă de a o »binecuvânta!«

... Când des de dimineță cornurile vânătoresci răsuna, și ospetii erau gata de plecat. Arthur plin de fericire privi spre terasa castelului și ridicând palaria vânătorescă în aer strigă:

— Primul vânat va fi al meu!

Dr. I. G. Sbiera în port național.

O mână albă scutură o batistă în aer, drept salut dulce celui iubit.

Și Arthur porni să umplă munții cu fericirea sa...

Francesul observă salutarea lui Arthur și plecându se șopti baronesei L.: Ce fericire pentru mine că Vă-am întâlnit. Muream de urit printre magnații D-Vostre, cari se căsătoresc cu servitórele lor.

— Da, într'adevăr! exclamă baronesa...

Pe terasa castelului Contesa cu Sabina — îmbrătoșate priveau pre cei ce se depărtau.

— Veți! dise Contesa — în fruntea tuturor e Arthur. Așa era și tatăl său! — Cât de fericită ești tu Sabină. Unde te-ai ridicat tu prin »*propria ta putere*...« Eu n'am avut parte de astfel de fericire.

Tatăl lui Arthur a sosit în o ți în casa noastră. Eram două fete, eu și sora mea. Eu mai mare, ea, mama lui Arthur mai mică. Dar cea mai mică a fost preferată

Oh! Și cum îl iubeam eu!..

Dar am rămas. Nime în lume n'a știut durerea mea, taina sufletului meu, decât D-șeu și eu.

Dumnezeu, care m'a mângâiat și eu care am suferit!

Acum în dimineța fericirii tale, îți spun ție acest secret, ca să mă ușurez, ... secret ce apasă amar o viață întregă de femeie.

Dar secret să rămână. Fii fericită cu Arthur al tău — tu care te-ai ridicat »*din propria ta putere!*«

D. Aspasia ca mirésă.

Sorele răsărea de după munții pleșuvi — Sabina în ghenunchi sărută mâna Contesei... și plângea de fericire.

Din Castel se audia rugăciunea de dimineța a Lucretiei, care se sfârșia așa:

»Dómne ține pe sora mea, ca să mă povățuescă în căile tale, să mă hrănescă și crească — până îi voi pute fi de ceva folos. Ție-ți încredințez fericirea noastră. Amin.«

Clopotul dela bisericuța satului răsuna lin și jalnic, — ruga lui de dimineța. Prin aer treceau miresme desfătătoare și din casă răsuna cuvântul lui Eduard:

— D-șora mea! — Unde e D-șora mea!

— Aici! — pre veci aici! scumpul meu, neprețuitul meu Eduard!!

* * *

Preste un an dela cele înșirate mai sus, în satul născerei Sabine și Lucretiei se așteptau oșpeți înalți.

Contesa G. cu nepoții săi Arthur și soția sa Sabina — precum și Eduard și Lucretia sosiau ca să aducă tributul recunoștinții lor, acelor ființe scumpe și nobile, — cari au trăit așa de puțin, dar au știut înșira religiozitate, moralitate și cinste deservită în sufletul copiilor lor.

Pre marginele unui mormânt, înghenunchiară toți. Era mormântul preotului și preotesei: *Panaitescu*.

Lacrimi inundau fața Sabine și Lucretiei. Lacrimi de mulțămită și iubire fiescă.

Și când inimile tuturor fură ușurate și porniră spre bisericuța cu crucea plecată — unde locuesce Dumnezeu... în casa lui: poporul aclama pre iubiții săi, ér preotul local îi primi cu o vorbire frumoasă.

— Creștinilor! — răspunse pe urmă Conte Arthur. — Doresc și voiesc a edifica obiserică demnă de măiestatea lui D-șeu în comuna Vostră; — în semn de mulțămită Domnului ceriului și pământului — pentru cea-ce mi-a dat mie.

Tot ce vă rog este ca să concedeti, ca această biserică să se edifice deasupra osămintelor scumpe mie — ale socrilor mei — pre cari eu îi binecuvânt și le mulțamesc — până la mörte...

Poporul rënd pe rënd mulțămia și binecuvânta pre oșpeții săi.

Sabina când audi aceste alergă la contesa în vedul tuturor, îi prinse și ridică mâna la buze cu religiozitate și exclamă:

— Sfântă ființă! Cu ce să-ți mulțamesc? Din pulvere m'ai ridicat tu și m'ai înălțat. — — — — —

— Fii binecuvântată!!

— Nu iubită, nu, — că am împlinit numai o poruncă cerească: »Unde e primejdia mai mare acolo e D-șeu mai apröpe«. — Dar tu te-ai ridicat »*din propria ta putere!*«

Eduard bombănea: Ce mai tot mulțamesc și D-șora asta a mea? — Când știut lucru este, că dënza ne fericeste pre toți!

M.-Gheja, la 29 Nov. 1898.

George Simu.

Solia necunoscutului.

— Novelă de F. Thieme. —

(Fine.)

— Nu mai încape la'ndoială, strigă el, solia este scrisă pre corabiă. Autorul ei anonim trebuie că a aflat planul din întâmplare, și diua pöte abia acum a aflat'o, căci când a scris prima epistolă, i era încă necunoscută. Interesant, în adevăr foarte interesant!

Ultimele vorbe ale acestui monolog să perdură în barba sa stufösă și negră, stetea moros și îmbrăcându-se mai ceti încă odată epistola misterioasă.

Sara sosi și cu dinsa petrecerea. Matroșii beau bărbăteșce din grogul donat de comandant. Ambii mașiniști, cărmaci și Kelley erau în cabina căpitanului, mâncau, beau și erau cu voie bună.

Căpitanul se prefăcu că bea mai mult, ca de altădată, căci observa că Kelley îl urmăreșce mereu cu privirea. În faptă însă căpitanul beu foarte puțin și totdeuna turna jos cea mai mare parte din grogul ce se afla în pocalul său, fără ca să-l fi observat cineva dintre cei prezenți. La örele unspredece începü a sticli din ochi, a vorbi vorbe fără înțeles, apoi să ridică și cu pași nesigurii se îndreptă cătră cabina sa de durmit.

— Harry, condu pre căpitan în pat, strigă primul cărmaci, care altcum abia își putea stăpânii gândirea și governa limba, noi încă mergem la culcate! Nöpte bună dle căpitan!

Cu toții se depărtară.

Căpitanul se aruncă pe pat și spusă copilului că poate merge.

Dar abia eși copilul din cabină și dânsul se ridică repede, căci era treaz ca lumina, își pusă la buzunar un revolver umplut bine, luă la mână lăterna și cu o iuțală și desteritate rară se furișă în magazia corăbiei. Aici era întunecime deplină. Căpitanul își cercă un loc unde se se ascundă, ceea ce și afla în un colț după un pac mare. Decis repede se ascunsă după aceea și stinsă lăterna. Era timpul suprem, căci în momentul următor se deschise ușa și cu pași lini se apropiau complicii.

— Bob, ai încuiat ușa?

— Da, îi răspunsă o altă voce în carea, căpitanul numai decât recunoscu pre cea a Negrului.

— Pst! Mai încet fărtate. replică celalalt, te-ai îmbătățși tu Negrule! Pentru ce nu m'ai ascultat? Incă ne vei strica totă afacerea!

— Ah — ba! răspunsă Bob, căci — dor — eu — nu-s — beat!

— Da, ești atât de treaz în cât abia te țin picioarele? Ai 'adus cana?

— Da! — a -- ici este!

Kelley aprinsă o luminare și luă dela Negru o cană mare, din carea începū a turna pre pachetele grămădite înaintea lui o fluiditate greu mirositoare.

Petroleu! gândi Leary. carele privea tote manevrele hoților. Mișei și-au escugetat bine lucrul. Petroleul se aprinde ușor, apoi paele și țandurile din pachetele lor ard ca lumina și focul nu ajunge încă sus, când este deja imposibilă mântuirea, și corabia e pierdută.

— Celelalte le isprăvesc eu, se audi erășși vocea lui Kelley, ascultă la intrare dacă nu vine cineva? Indată ce am isprăvit eși înainte și gătești în secret luntrea. Eu țin pre ceialalți de vorbă ca focul se fie atât de târziu observat cât numai se

poate, apoi noi o se strigăm mai tare. Vedī numai în momentul decisiv se ajungem la olaltă în luntrea cea mare. Periclu nu este, căci în totă diua întâlnim corăbii, cari se ne ia sus.

Cu aceste vorbe se apropiă de aceea parte unde era ascuns căpitanul, acolo umplu de petroleu un pac mare de bumbac și se pleca se-l'aprinde cu lumina.

Căpitanul luă revolverul la mână, era timpul suprem.

— Stăi hoțule! — striga cu o voce tunătoare și sări din locul unde fu ascuns — Predă-te, ești desmascăt!

— Trădare! crășni Kelley și repede trasă un cuțit lung de

sub blusa sa — Vino Bob, ajută-mă! Mișelul aici trebuie se rămână.

Leary voi se pusce, dar în același moment stinsă banditul lumina și se aruncă, pe căpitan care în întunec nu-și putea întrebuița arma. Putea însă se dee o pușcătură de alarmare, dar înainte de a fi și gândit la așa ceva primi din partea lui Kelley un puman așa de puternic încât i sări revolverul din mână, er el cădū la pământ.

Ambii complici se aruncară acum furioși asupra lui, Bob îl lovea mereu cu pumnii, er Kelley îl apucă de gât și începū al sugruma, așa că căpitanul nici a striga după ajutor nu putea ci numai gemea nădușit.

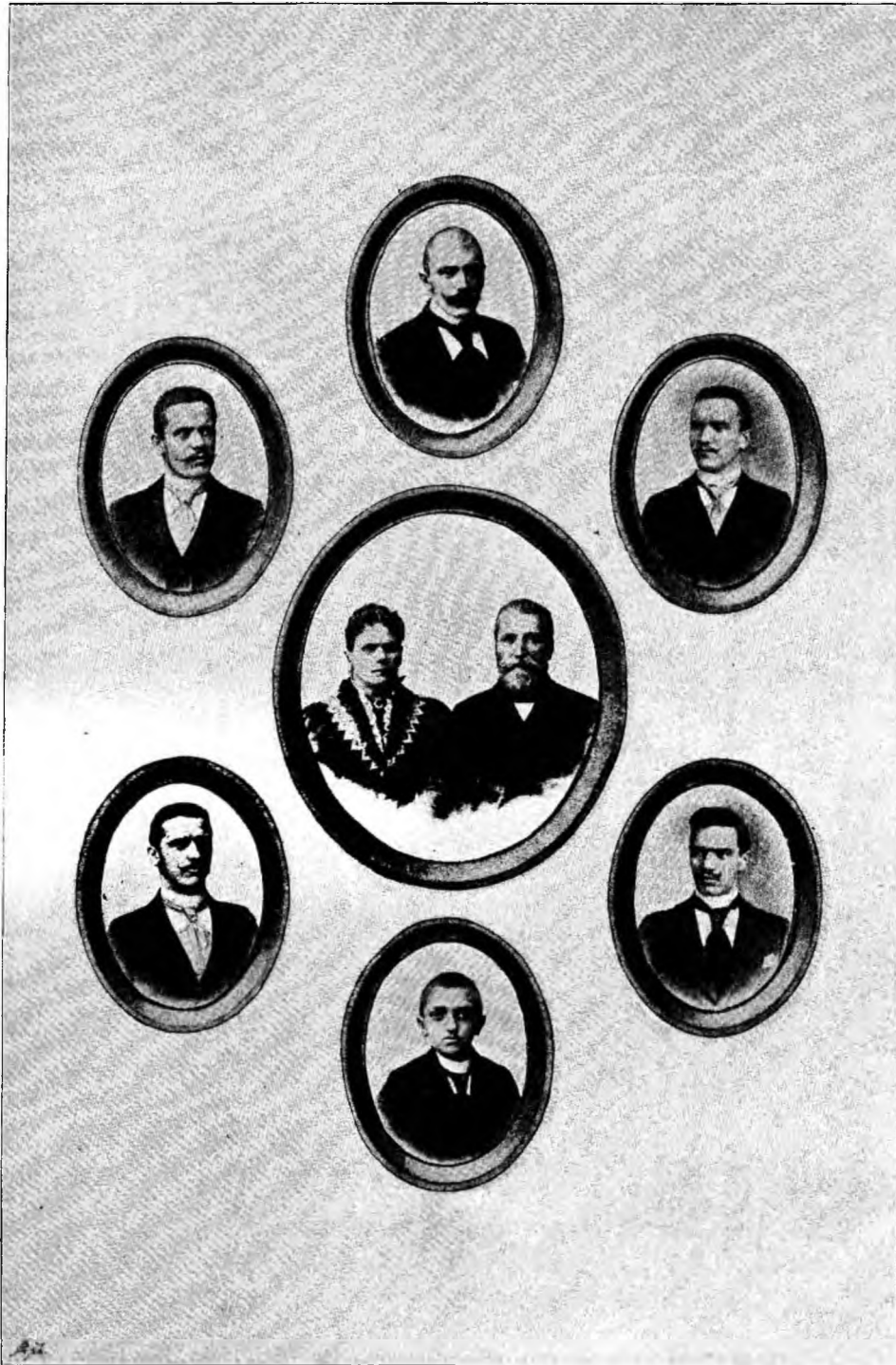
Bravul om se credea pierdut, ochii îi schinteiau, sângele-i urca în cap sbocotind, începū a-și perde conștiința. Atunci, ca prin vis, audi, un duruit și sguduit aspru, o lumină se lăți deodată în magazin și o voce grosă bărbătească strigă: »Curaj căpitane eu te voi mântui.«

Ambii bandiți statură locului uimiți, Bob strigă și fugi în un colț depărtat, Kelley însă năvăli asupra ajutorului neașteptat și îndreptă o lovitură puternică cu cuțitul său lung. Dar prea târziu, căci în același moment detună o pușcătură și Kelley cădū la pământ cu o urlătură sëlbată.

— Mai răsufli căpitane? întrebă aceeași voce și o figură neagră se plecă spre dânsul, apoi sări repede la ușă, o deschisă și chema pe matroși.

— Ce-i, ce s'a întâmplat? strigau toți.

Nici un răspuns; în magazin era tăcere deplină, nu era nimenea. Când au sosit omenii aflară două trupuri lungite jos. Le ridicară. Căpitanul răsufli încă, dar părea greu rănit; Kelley era însă mort. Un sgomot atrase atențiunea omenilor cătră colțul unde era Bob, care tremura ca frunza și se lăsă condus fără cea mai mică contradicere și

Familia Dr. I. G. Sbiera in present.

ajunși la bord spre cea mai mare spaimă a tuturor le descoperi sincer secretul înfricoșat.

Căpitanul își recăștigă în scurt conștiința. Din norocire nu primi rană mai considerabilă, ci fu numai amețit de loviturile miserabililor. Prima întrebare fū când își deschisă ochii, că: »Care dintre voi mi-a venit în ajutoriu?«

— Noi eram vre-o 6—8 căpitane, răspunsă cărmaciul, dar durere nu am avut multe de isprăvit, căci cu hoții isprăvi-și dta!

— Cum? Eu? Asta-i imposibil!

Matroșii se priveau uimiți.

— Atunci, care a pușcat dintre voi? întrebă el.

— Nici unul, răspunsă și mai uimit cărmaciul, noi credeam că dta ai pușcat pre Kelley.

Căpitanul se scula.

— Cum, Kelley e mort? întrebă el uimit, și dintre voi nime nu l'a pușcat? Gândiți-vă numai bine! Nime?

Toți deteră tăcând din cap.

— Cine v'a chemat atunci aici?

— Cine altul dacă nu însuși dta? replica cărmaciul privind uimit la comandantul seu.

— Nu Wates, răspuse căpitanul, eu vă asigur că nice pre Kelley nu l'am pușcat eu, nice pre voi nu v'am chemat eu aici. Acesta a făcut-o altcineva. A făcut-o un om cu o voce mie total necunoscută, care se plecă milos asupra mea ca să se convingă dacă mai resflu ori nu. Eu credeam toate aceste un vis, dar văd că e realitate. Cine e acel om și de unde vine, nu știu. La tot cazul a dispărut în momentul când ați intrat voi, pre aceea-și cale misterioasă pre carea a și venit.

Omenii se uitau la căpitan.

— Ați pus pre negru la siguranță? întrebă mai departe Leary.

— Da, și el deja a și mărturisit totul.

— Bine, atunci vă pot spune și eu deplina stare a lucrului.

Pe scurt le descoperi căpitanul solia misterioasă ce promisă, descoperirea ce făcu cu privire la mărfurile firmei Robertson & Comp. și aventura misterioasă a nopții presente. Cei mai mulți îl ascultau cu o spaimă superstițioasă, er ceialalți erau cu totul zăpăciți.

— Nu are întregă afacerea aparința unei minune? închiă căpitanul narațiunea sa. Și eu vă asigur, că omul care ne-a prestat un ajutor atât de mare este autorul soliilor misterioșe anonime. Lui

am să-i mulțămesc viața mea și mântuirea corăbiei de perire sigură. Dacă e lucrul curat, ceea ce nu încapă la îndoelă, atunci respectivul trebuie să se afle pre corabie ascuns, dar unde și pentru ce, acesta-mi e o enigmă. La tot cazul însă mâne o se ținem o revistă minuțioasă spre a da de urma mântuitorului misterios.

A doua zi căpitanul era pe deplin restaurat și condusă în persoană cercetarea ordinară de el. Întreaga corabie fu cercetată, dar nicăiri nu au dat de urma unei ființe omenești.

Căpitanul era deprimat când primi șcirea despre rezultatul negativ al scrutărilor.

— Eu credeam că corabia nu e ca și cutare oraș, unde un om să se potă susține neobservat. Și totuși necunoscutul nu pôte fi nici fantomă, nici visiune. El trebuie că a știut afla mijloce a se apropia și depărta de noi după plac, dar că aici a fost, aceea este sigur, altcum nu ne-ar fi putut sta în ajutor chiar în momentul suprem. Dee ceriul ca acesta enigmă se o putem deslega cât mai curând, altcum o să-mi pierd mintea.

În adevăr, bietul căpitan din ziua aceea era foarte moros. Cugetul nu i-se depărta de întemplerăa misterioasă și el cerca mereu o deslegare a enigmei și cercă de nou toate unghetele după necunoscut. Dar toate înzădar! Fără a obține rezultatul dorit și fără ceva întempleră de însemnătate trecă di de di până ce ajunseră la portul din Liverpool unde »Arcadia« lăsă ancora.

Căpitanul dădu ordin, că afară de cărmaciu nimenui nu-i este permis a părăsi corabia, până nu va fi avisată poliția și nu va fi dispusă arestarea comercianților inselători.

Deja cu două ore mai târziu veni un funcționar dela judecătoria cu câțiva polițiști la bord spre a depărta pre Bob și a visita pachetele firmei acuzate. Acesta se întempleră în prezența căpitanului și obținură rezultatul la care s'au așteptat: trei din patru părți a mărfurilor indicate lipseau și erau înlocuite cu materii fără de nici o valoare.

Visitarea a produs o revoluțiune formală în magazia corăbiei, lădi, pacuri, butoe, fură aruncate unul preste altul. Funcționarii deja părăsiseră corabia când căpitanul, carele-i petrecu-se până la scară, fu repede rechemat în magazia.

— Ce s'a întempleră? întrebă căpitanul uimit de graba cu carea-l chema matrozul.

— Dintre lădi, cineva strigă după ajutor! răspunsă abia putând resfla matrozul.

Leary îngălbini și năvăli la moment în magazie.

— Unde-i, unde-i? strigă el cătră omeni, cari erau acolo și mutau din loc nescari pacuri grele.

— Trebuie se fie în ore-care ladă, răspunsă un matroz, îndată o să-l găsim.

— Va să dică un „călător în ladă“ esclamă ușurat căpitanul, un călător în ladă, carele voi ca pre acesta cale se cruță prețul de călătorie dela Baltimore până la Liverpool? Copii, acesta nu pôte

Frățini Dr. I. G. Sbiera și Nicolae Sbiera cum sunt ați.

fi nime altul, decât misteriosul nostru necunoscut. Cui i-ar fi plesnit însă prin minte să-l cerce în lădi? Noroc însă că s'a însinuat barem acum!

— Sau că a fost silit să se însinue, observă unul din matroși, căci în urma revoluțiunii produsă prin visita oficiosă a ajuns cu lada sa în poziție critică. Alte pacuri erau lângă și pe el așa că pôte pasagerul nostru fû lipsit de aer și nevoit a striga după ajutor.

Și în faptă așa a și fost. După câteva opintiri au eliberat lada respectivă, carea acum la prima privire se arată ca locuință transportabilă a călătorului în ladă. Acesta avea 1½ m. lungime și înălțime, 1 m. lățime. Era făcută din lemn tare și atât sus cât și jos era prevădută cu găuri pentru aer, cari însă erau atât de cu iscusință întocmite, în cât privitorul nu observa nimic din ele. Pre toate părțile acestei locuințe curioasă erau lipite hârtii imprimare cu litere mari cu deosebite inscripțiuni cum sunt: »partea superiôră« — »nu resturnați« — »e a se feri de umezelă« — ș. a., er la partea dinainte purta inscripția: »Antichități mexicane de mare preț. Atentiune!»

tămită. Spune-ne cum ți-a succes a demasca pe trădători și cum ți-a succes a mă încunoșciința? adevă, ai bunătatea a ne-o spune acesta în cabina mea lângă un pocal de vin. Urméză-mi!

După-ce au ajuns în cabina căpitanului tinêrul îi povesti următoarele:

— Eu sum *James Jope* din Conterbury și înainte de acesta cu vre-o 5 ani am mers la Liverpool pentru a ocupa postul de comptoarist în o prăvălie. Acolo făcui cunoșcință cu o fetiță tinêră, onestă dar săracă, pre carea eu bucuroș aș fi luat în căsătorie, dacă aș fi avut o plată din carea se o fi putut susține. Înainte de acesta cu o jumătate de an mi-se oferî un post bun în Baltimore. Cu cele mai mari speranțe pășii pre pământul Americii, dar după câteva zile deja vedui că am cădut în mâna unor înșelători, cari îmi folosesc puterea mea fără a mă plăti. Îmi cheltuisem toți banii și așa cu zor așteptam primul salar lunar, dar hoțul nu-mi dădu decât o parte din acela, sub pretextul că nu a avut venit și cu restul rămâne dator. A trăi din dece dolari era imposibil, ér că dela acel mișel se-mi capêt restul, mi-se părea neprobabil. Decidându-mă repede părăsi prăvălia și începui a

Biserica din Serete.

Căpitanul păși repede la ladă și deschisă:

— Vino afară domnule, noi ne bucurăm că te putem în fine cunoșce.

— Imi iau libertatea, se audî răspunsul din ladă și coperișul se deschisă din lăuntru și din ladă se ivi capul blond al unui om tinêr, căruia inediat i urmă și corpul. In curênd stetea locuitorul lăzii înaintea mântuitorilor lui și-i salută galant pofindu-le o »bună dimineța.«

— Imi pare că noi ne cunoșcem, disă căpitanul întinzându-i mâna, dta ai aranjat afacerea cam cu viclenie, dar puteai călători și mai comod, dacă te credeai mie, căci de plăcere sum sigur, că nu te-ai decis la o astfelu de călătorie.

— Nicî decât, răspunsă străinul, dar spunemî dle căpitan, aș fi putut eu se descoper și se vă comunic complotul, dacă nu în trindeam acesta călătorie secretă?

— E drept, dise bătrêrul mărinar, noi îți datorim mare mul-

cerca alt mijloc de trai, dar numai cu greu am putut căpăta un loc de scriitor cu un salar, care abia îmi era de ajuns pentru susținerea vieței. Bucuroș aș fi reînturnat eu ér în Anglia, dacă aș fi avut cu ce, dar nicî atâta nu fui în stare a putea pune la o parte. Înainte de acesta cu patru săptămâni imi scrisă mireșa, că șeful prăvăliei unde ea lucră ca fată de prăvălie, se oferî a mă primi ca corespondent cu o plată, carea nouă ne era chiar de ajuns. Să mă grăbesc decî amî ocupa inediat postul, dar nu aveam bani cu ce să plătesc pasagiul pre un vapor. Cetind însă în »Morning Herald« călătoria în ladă a croitorului Hermann Zeitung, imi plesni prin minte a urma și eu acelaș esemplu.

Călătoria și pre o corabiă de transport nu putea dura mai mult ca 15 zile, apoi atâta puteam eu suporta în o ladă comodă, dacă imi era posibil a eși noptea ca să mă mai mișc. In grabă lăsaî se-mi facă o ladă corêspundătoare cu un coperiș închișetor pe din lăuntru și o întocmiș precum ai vedut'o. In lăuntru ei am pus

în câteva șatule victuale, apoi câteva perini și o învălitoare. Ca să-mi asigur un loc bun, precum și posibilitatea de a putea eși noaptea din arestul meu voluntar, venii eu la bord și eu însumi am ales locul corespunzător dând omenilor d-tale ștricte instrucțiuni că a pune pre ea alte pachete sau a o înturna cu partea »în sus« la vale este strict oprit, căci am pagubă mare. Fiind toate în ordine, mă folosii de confuziunea ce domnea la plecare și mă furișai în lada mea. Toate mi-au succes bine. Ziua dormeam, er noaptea, când totul era în liniște, imi aprindeam lumina, eșeam din ladă și umblam prin magazie. Intemplarea voii că din un discurs a mișeilor am descoperit mârșava lor intenție. Eram în iritația supremă, căci cugetam că ei momentan au de gând a-și esecuta planul și eram gata în cazul extrem a păși personal contra lor cu revolverul meu care era plin. Când însē sau depărtat, am decis a vē face imediat cunoscut complotul acestor bandiți. Spre acest scop am scris eu prima mea epistolă pe o fōie din diuarul meu. In o nōpțe mă furișai până înaintea cabinei d-tale, înaintea căreia am depus epistola cuvertată și adresată.

— Dar pentru-ce, il înterupe căpitanul, nu ai cercat a convorbi cu mine, cu mine în personă?

Strēinul rēspunse roșind.

— Pentru-ce? Din două motive. Intāiu, pōte că aventurierului, carele cutēzā a sē urca ca pasager orb pre corabia dtale nu i-se dedea creșēmēt.

— Se pōte, dar a două orā șcieai deja că asertiunea soliei d-tale este dovedită.

— Da, dar mē impededā alt motiv. Eu mē temeam, că viitorul meu șef ar putea auđi modul cum am călătorit eu și pōte așī face din acēsta causā impresiune rea asupra lui. Mē decisei deci a mē descoperi numai în cazul cel mai extrem și numai când vē vēdui în periclu, am sărit într'u ajutorul d-tale, spre a te mântui și a alarma personalul.

— Ești un om brav, ți se căpitanul cu o căldurosă stringere de mână, și d-ta ai pușcat darā pre Kelley și ai strigat după ajutor?

— Da.

— Mr. Jope! D-ta ne-ai mântuit din o nefericire enormă, ba pot dice că la cei mai mulți ne-ai mântuit chiar viēta. Poți fi sigur de recunoscinta mea și a proprietariului corābiei.

Și în adevēr, proprietarul »Arcadie« sē arātā recunoscător, predānd aventurierului curājos o sumā pentru dēnsul destul de considerabilă, punēndu-l în pozițiunea de a se putea căsători cu Mary a lui iubitā și a-și funda lăcașul lui propriu. Ba comerciantul la care fu angajat, nu numai că nu-i luā în nume de rēu modul seu de călătorie, ci era chiar mândru a avea un comptabil așa vestit, a cărui nume în urma procesului intentat firmei Robertson & Comp., în care aceștia au fost judecați la o deportație de Țece ani: era amintit pre tot locul.

Cu tōte-cā acesta aventură i-a succes așa escelent, tinērul nostru asigura pre fiecare, căruia i-o povestea, că pentru cât bine-i în lume nu ar mai face încă o astfelu de călătorie.

Trad. de Ioan Nițu Pop.

Două puteri!

*Cuvintele dulci a-le mamei imi șoptesc:
Pentru două puteri mărețe sē trāesc;
E sus în ceriuri una, er alta-i pământescă;
E Dumneșeu Preasfântul
și Gintea romānescă?*

„Petru“

Cum sē fotografām.

4. Obiectiva.

Obiectiva are menirea ca prin refracțiunea radelor luminei cu ajutoriul uneia sau chiar a mai multor linți de sticlă, sē ne redecē în miniatură și pre cât se pōte de curat și fidel imaginea ori-cărui obiect. Ea e compusă deci din una sau mai multe linți după diferitele sisteme căror aparține.

Cea mai simplă este compusă din o linte biconvexă. Acesta are însē acel defect, că la periferie cam descompune rađele luminei în colorii și chipul obținut (la margini) nu e clar. Din acēstā causā unde se folosește astfel de obiectivă, este neapērat de lipsā *diafragma*, adecā o bucată de tinichea vāpsită cu negru și provēdută în mijloc cu o gaură rotundă, mică.

Astāđi însē este delāturat prin aceea, că aplicā câte două pārechii de linți, carii apoi fie după compoziția, fie după arangiamentul lor sunt botezate cu deosebite numiri (*Aplanate*, *Antiplanete*, *Anastigmat*, *Collineare*, *Euryscope*, *Orthostigmat* etc.) Se mai

aflā afarā de acēsta diferite combinațiuni, carii servesc special spre a fotografia persone, mașinării, interieururi, etc., carii sunt mai mult pentru specialiști și în a căror descriere nu mē dimit din pura causā, că un *aplanat* este prea de ajuns pentru obținerea unei fotografii, cât de precisă. Prețul acestora este încă destul de moderat, variază între 5—15 fl. Dacă însē careva dintre on. cetitori ar dorii a avē o obiectivă escelentă, ii recomand *Rectigraph*-ul *Seria C.*, Construcțiua firmei *Emil Wunsche*, (Reick b. Dresden) care se pōte folosi cu succes admirabil aprōpe la tōte ocașiunile (veđi figura 6) oferindu-ne o lumină egală, o corecțiune precisă între distanța focalară chemică și optică și pres-tāndu-ne imagini de o brilantă escelentă.

Fig. 6.

Ca o obiectivă asemenea escelentă și cu ajutoriul căreia putem face tot felul de fotografii e a se con-

sidera și anastigmatul »Mars« (vezi fig. 7) asemenea foarte exact lucrată prestându-ne rezultate eșelente.

Aceste sunt provădute cu diafragme »Iris« între linți.

Diafragmele, pre lângă toate perfecționările obiectivelor, nu s'au omis, ci s'au perfecționat și ele, obținând mai multe forme. Intrebuințarea lor este însă aceeași: cu cât e mai intensivă lumina, cu atât mai mică gaură trebuie să folosim; cu cât e mai scurt timpul de expoziție; cu atât mai mare trebuie să fie gaura diafragmei.

Fiecare obiectivă e provădută cu un *capac*, carele o acopere atunci, când facem *fotografii la durată* și cele mai multe au între linți o întocmire, prin care putem expozia placa sensibilă *la moment*, un mod de fotografare obicnuit mai cu seamă la *camerele portative*. Condițiunea principală este ca atât unul cât și altul să închidă — când nu funcționează — obiectiva astfel, ca lumină să nu pătrundă nici decât în aparat, er întocmirea pentru esposare la moment, să funcționeze sigur și precis.

Aparatele de stativă încă se pot provădea cu o astfel de întocmire, care ni-o prezintă *fig. 8.* și a cărei manuară este sigură și foarte simplă. Înainte de posare, prin tragerea sferei *a* este întocmirea întinsă. Brătarul *b* (dacă e vorba de o fotografare la durată) se pune pe *z* sau (dacă e vorba de fotografare la minută) pe *m*. În cazul prim capacul stă deschis atât timp cât timp apăsam pe balonul de gumi, în cazul al doilea durază exposarea numai atâta timp cât ne arată numărul de pe dos, cari se pot regula cu ajutorul bumbului *x*. Dacă voim a lua jos păretele dinainte, avem

Fig. 8.

a trage puțin de brătarul *f*. Această întocmire excelentă poartă numele *Eos* și funcționează foarte precis.

5. Caseta.

După obiectivă; cea mai însemnată parte a aparatului fotografic este *caseta*, adică aceea *șatulă*, în care sunt aședate placele sensibile.

Casetele adă sunt astfel întogmite, încât deodată putem eloca în dînsele câte două place sensibile.

Deosebim două specii de casete și anume:

a) *Caseta comună*. Această (*fig. 9.*) este întogmită astfel, că ambele place sensibile sunt despărțite de cătră olaltă prin un părete de lemn. Atât partea dinainte cât și cea dindărpt are un coperiș, care se trage în sus și în jos, așa că dacă caseta este pusă la locul său în aparat, putem trage coperișul placei, carea este în aceea parte a casetei, ce stă cu fața cătră obiectivă, fără ca să o ajungă lumina de altundeva decât numai din obiectivă. La multe casete coperișele sunt făcute din mai multe bucăți lipite cu postav, ca la posare să fie mai comod și să se pōtă acoperi aparatul cu postavul ce se folosește la vizat.

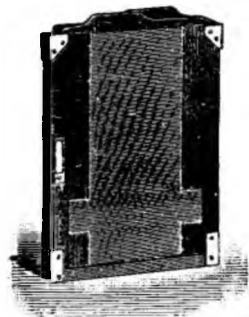

Fig. 9.

b) *Caseta de metal „Wünsche“*. Acesta e o casetă nouă, care ocupă spațiu puțin și este foarte ușoră, așa că amatorilor și turiștilor li-o pot recomanda cu căldură, căci este practică și bine construită. Ea constă (*fig. 10 și fig 11*) din o ramă solidă de metal

Fig. 10.

Dacă voim a eloca o placă, tragem coperișul afară, descuiem zăvōrele *C¹* și *C²* și deschidem rama cum ne arată *fig. 11* și aședăm o placă cu partea sensibilă *în jos*, apoi punem plevul despărțitor și aședăm a doua placă, cu partea sensibilă *în sus*, apoi închidem rama, încuiem zăvōrele *C¹*, *C²* și băgăm apoi coperișele (cu laturea marcată în afară) la locul lor.

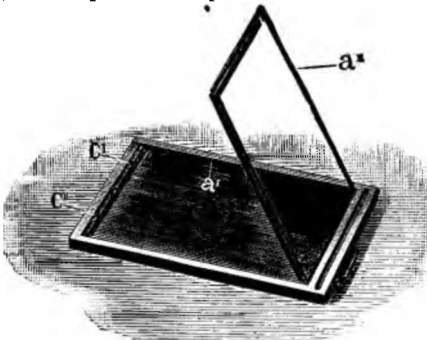

Fig. 11.

Caseta trebuie să se nimerească cu acurateță în locul menit ei, (în păretele posterior al aparatului), dar nu e permis, ca să între sau să se iese cu greu de acolo.

6. Stativa.

Stativa constă din trei picioare de lemn sau metal, și are menirea a servi aparatului ca punct de razim stabil. La aparate mai mici și mai ușore e destul o stativă a cărei picioare sunt făcute

Fig. 12.

Fig. 13.

din două bucăți; (*fig. 12*), aparatele mai mari pretind o stativă mai solidă, a cărei picioare sunt făcute din trei sau patru părți (*fig. 13*). Atât una, cât și cealaltă trebuie să fie solid lucrate și să ofere aparatului o stabilitate cât se pōte mai mare.

Fig. 14.

Fig. 15.

E foarte consult (pentru aparate mai ușore, până la format 13:18) a întrebuința la stativă și »ghenunchiu globuros« cu ajutorul căruia putem da aparatului mai ușor și mai repede ori ce poziție dorită. Un astfel de ghenunchiu ne arată *fig. 14*. Pentru bicicliști este de recomandat stativa specială (*fig. 15*), care se pōte ușor întepeni la cărma ori-cărei biciclete. Dacă biciclistul vrea să fotografieze cutare peisagiu sau scenă interesantă, își razimă bicicleta de cutare stîlp sau pom etc. își aduce camera în poziție horisontală și-și esecută comod posarea.

Stativetele au șurube atât la mănunchii, cât și deasupra spre întepenirea aparatului respective brațelor stativetei.

7. Camera portativă.

Până când aparatul de stativă — dacă nu e întogmit și pentru mână — ne face servicii eșelente acolo, unde dispunem de spațiu și timp, unde grupa sau obiectul ce dorim a posa ne stă la dispoziție: *camera portativă* ne aduce în plăcuta poziție a eternisa atârî scene, cari pöte rar sau chiar nici-odată nu s'ar mai ivi înaintea ochilor nostri: prin ușurarea executării de *fotografii la moment*; fără a avea necesitatea de a desface și întogmi stativa etc. Camera portativă cum ne arată *fig. 16*, are forma unei lăduță, de

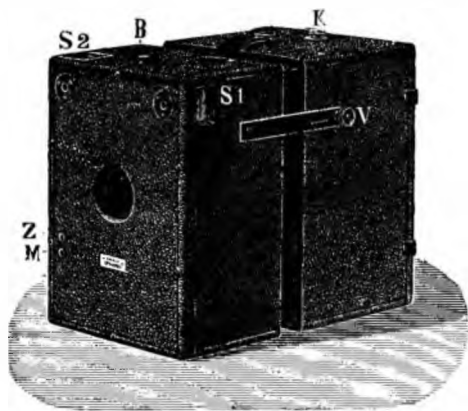

Fig. 16.

regulă, sau poleită sau învăscută cu piele neagră. La partea dinainte are o gaură în care este aședată obiectiva, deasupra aceleia (*B*) are un bumb cu ajutoriul căruia se pöte aplica diafragma mare sau mică după cerință. *S1* și *S2* sunt două mitite, cari cu ajutoriul unei oglinde în-

togmită în lăuntru aparatului, ne arată imaginea, care este aruncată pe placa sensibilă. *Z* și *M* ne arată bumbii, cu ajutoriul cărora ne putem folosi de întogmirea închiderei, pentru durată (*Z*) și moment (*M*) după cum voim aședă a face posare la durată sau la moment. Pentru a pute posă și portrete, aparatul este întogmit astfel, că cu ajutoriul drevei *V* se pöte aplica o depărtare mai mare sau mai mică așa încât și dela o persoană, care stă în o depărtare de un metru putem primi o posă curată. In camerele de mână nu se folosesc casete, ci aceste au pentru place un măgăzin special, în care se aședă de regulă câte 6 sau 12 place sensibile *deodată*, apoi cu ajutoriul unui brățar *K* prin o singură învîrtitură placa deja expusă se întörce jos, er în locul ei rămâne a două gata pentru a fi expusă. Acesta ne face posibil a lua 6 sau 12 posări fără a ave nevoie să schimbăm placele. Camerele portative sunt după diferiții lor fabricanți diferite, dar basa, lucrul de căpetenie al întogmirii lor, este tot acelaș. Au multe întogmiri, cari perfecționază și ușurează executarea posării, notează automate numărul placelor expuse etc. Dar töte aceste sunt mai mult lucruri accidentale.

Aparatul aici descris este »*Nero*«, al fabricei Emil Wünsch și este förte bun deși prețul acestuia este în adevăr estin.

(Va urma.)

Căntece.

I.

Astă toamnă de pre arbori
Frunzele pe rënd cădeau
Dar în pieptul meu speranțe
Și iluzii înfloreau.

Astăzi frunzele pe arbori
Iar învie și rösar,
Dar speranțele din pieptu-mi
Vestejindu-se dispar!!

II.

Picuri mari și grei de ploie
Ceriul cu durere varsă,
Surișend natura-nvie
Bëndu-i, căci de sete-i arsa!

Picuri mari și grei de lacrimi
Cad pre fața mea într'una,
Precând inima din mine
Möre pentru totdeauna!!

Emilian.

Dr. Ioan G. Sbiera.

În zilele de curënd trecute a apărut în Cernăuți un op gros de 431 pag. format cuart mare, datorit neobositului scrutatör de documente istorice române, d-lui Dr. Ion G. Sbiera, profesor universitar în Cernăuți, membru al Academiei române în Bucuresci și membru a mai multor societăți culturale. Numele opului e »*Familia Sbiera*«, după tradițiuni și istoria și *Amintiri din viața autoriului*. Din acest valoros op, cu permisiunea ilustrului autor, voiu a face aci un scurt estras, ca să se convingă bunii cetitori ai »Revistei Ilustrate« de însemnătatea opului și de neobosita muncă a demnului autor.

Opul întreg, după însăși mărturisirea autorului în *cuventul către cetitori*, conține trei lucruri diferite: 1. Cunoscințele autoriului de până acum despre familia Sbiera, din secolul al 15-lea încöce. 2. Decursul desvöltării intelectuale a autoriului și a activității lui publice; și a 3-a un fel de istoria culturală și politică a Românilor din Bucovina.

Ordinea acesta o vom urmă și noi pășind pagină de pagină și oprindu-ne la momentele mai însemnate.

I. Tradițiune familiară.

§. 1. *Despre Turci și Tatarî*. Aci ne spune autorul cum tătăl dsale, când era bine dispus se aședă între cei nouë copii ai sei — doi feciorași și șapte fete — și le povestea pătenile moșilor din timpurile trecute, decând bietul Moldovean trebuia se stee

Cu o mână pe plug și grapă

Ca lucrul se sporöscă,

Cu alta pe arc și spadă

Ca cei ce nu vorbesc. Cum veniau atunci Turcii și Tătarî și jefuiau țera, ba și pe Români îi prindeau și-i duceau la ei în robie, ba Tătarî-i chiar mâncau, după ce-i îngrășau mai întâiu cu smochine, simburî de nucî și cu cörne de mare. — Eu, în copilăria mea încă-mi aduc aminte, că am auđit asta poveste, numai cât eu am auđit, că îi îngrășă cu simbure de nucă și cu vin vechiu. Cu de aceste au ținut și pe ortaciî lui Pinteavitezul, după ce l'au omörît pe el.

§. 2. *Originea numelui Sbiera* — dela sbieratul oilor celor

multe, ce avea un răsstrămoș cu numele Popescul, acesta fu batjocorit Sbiera sau Zbiera:

§. 3. *Cunoscințe dela tata despre familie*, — după care familia Sbiera e o familie tare veche și se trage din Moldova, unde a avut moșii și boierii mari. Despre acest lucru se punem câteva șire eșite din péna autorului

Despre aședarea familiei noastre, adecă a moșului nostru în Horodnicul de jos, ni spunea, că ține însuși minte, că moșul fusese mai înainte boieriu în Țibeni; că cătanele nemțesci l'a alungat de acolo;*) ca moșia au dat'o la nisce Unguri pe cari îi aduseră din Țara ungurescă; că moșul nelăsându-l să mērgă la Moldova,**) s'a dus aiurea, a venit la Horodnicul de jos; că a găsit acoloa locuri pustii și cu pădure;***) că a cuprins cât a putut lucra și cât se fie de hrană pentru copii ce-i avea; că a curățit locuri de pădure și le-a făcut de arătură; ba încă ni și arată după casă prin livadă nisce țesături de copaci foarte groși, ca rămășiți din pădurea ce o tăiase moșul spre a și face casă și livadă pre lângă ea. Asemenea ni spunea multe despre nevoile ce suferi cu bieții omeni dela cătanele nemțesci și dela Nemți; că ei umblau din sat în sat și scriau locurile; că cele mai bune le lua pentru dēnșii, adecă pentru fondul religionariu, ér cele mai rele le lăsau omenilor, că cine se împotriva și nu voia se dee de bună voia locurile și se mărturisescă că nu sunt ale sale proprii, îl puneau jos la pământ și-i trăgeau câte 50—200 de bețe, până ce se lepăda de loc și spunea la protocol, că nu este al său séu al satului. Tata ni spunea și locurile, cari le luaseră într'acest chip, dela omeni, precum Brădetul și Tocmitura, unde până astăzi sunt comândi, adecă grajduri pentru prăsirea cailor împărătesci *

În aceste câteva șire e oglindată despoierea țeranului din toate țerile; aci vedem deslegată enigma: Cum de unii au aprópe totul și alții nimic!?

§. 4. *O nēnțelegere cu unchieșul Ionița, și cunoscințe familiare delu el*. Aci autorul ne face cunoscuți cu unchieșul Ionița; ne spune ce supărare l'a mâncat, căci acela-l agrăia per Tizule (drussă) până a venit la priceperea cuvântului tiz.

§. 5. *Un Ionița Sbiera omorât*. Cum adecă un vodă tare și zăpsin și cumplit, în ziua de Pasci, după-ce s'a cuminecat și s'a îmbrătoșat cu boierii țerii — între cari era și Ionița Sbiera — a invitat pe boeri la prând domnesc și după mēsă tăia capetele tuturor boierilor celor, pre cari îi presupunea de dușmani; între cei uciși fu și Ionița Sbiera, boier fruntaș moldovean.

§. 6. *Bătălia dela Chițoveni*. Aci moșul moșului autorului, la care-i răpise Turcii nevasta, vędénd că n'o pōte scōte cu sabia de oțel, a cercat s'o scape cu cea de aur, cu galbini; și i-a succes.

§. 7. *Un Ionița Sbiera în Țibeni*. Aci arată cum un Ionița Sbiera s'a ginerit la stăpânul moșiei Țibeni.

§. 8. *Ionița Sbiera face trei biserici*, adecă el fu mort și a înviat chiar când îl puseră în gropă. Spune apoi că a vędut pe ceea lume, vămile, raiul, și cum ia venit ér sufletul în trup de a înviat, după ce a promis ingerului, că va face trei biserici și le-a făcut: una la mănăstiora lângă orașul Siretului, a două în munți la Plosca și a treia la Chițoveni în Moldova.

§. 9. *Niculaiu Sbiera vine la Horodnicul de jos*. După ce a înviat moșul moșului autorului și a făcut bisericile juruite și-a crescut copii și pre unul din ei, pe Niculaiu, strămoșul autorului l'a căsătorit cu fata preotului din Horodnicul de sus, dar îl ținea la sine în Țibeni. Pe timpul acela se încopcie Bucovina la »Nemți:« Bieții creștini se amărira și cercară se treacă-n Moldova, ci Nemții nu-i lăsară. Între aceia fu și Niculaiu Sbiera, moșul autorului,

*) Adecă Austriacii după ruperea Bucovinei dela Moldova și încorporarea ei cu Austria.

**) Adecă: moșiile dela Țibeni i le luară, ér a merge în Moldova, unde probabil mai avea moșii, nu-l lăsară; cu alte cuvinte: îl despoiară, dar nu-i dădură voia se mērgă unde ar mai putea da de vr'un bine, ci-l silă ca se rămână »sērăc în țera sērăcă:«

***) Semn că Moldovenii, care putură, fugiră de Nemți ca de Tătari.

care cercă se treacă-n Moldova, unde încă avea moșii; ci nu-l lăsară, ér moșia dela Țibeni i-o luară și o dădură unor străini venetici. Astfel el se trase la socrul său în Horodnicul de sus. — Adecă, din mai multe moșii ce avuse, s'a tređit de odată fără de nici una!

II. Familia Sbiera în istorie.

- §. 1. *Indemn la cercetări istorice.*
- §. 2. *Originea numelor de familie și de localități.*
- §. 3. *Numele Sbiera în localități.*
- §. 4. *Vechietatea familiei Sbiera.*
- §. 5. *O familie Spenea și Sperea.*
- §. 6. *Numele Spenea sau Spinea în localități.*
- §. 7. *Legătura probabilă a numelor Spenea, Sperea și Sbiera.*
- §. 8. *Juga, ful lui Jiorj sau Giorgiu.*
- §. 9. *Popa Juga.*
- §. 10. *Moșiile popei Juga și o familiei sale.*
- §. 11. *Mihul sau Mihaiu, ful lui Juga.*
- §. 12. *Serviciile popei Juga.*
- §. 13. *Ignat Popescul.*
- §. 14. *Familia Sbiera sub Stefan cel mare. (1457):*
- §. 15. *Funcțiunile publice ocupate de Sbiera sub Stefan cel mare.*
- §. 16. *Caracteristica conumelui Sbiera.*
- §. 17. *Concordanța tradițiunei familiare cu documentele istorice.*
- §. 18. *Două urice de mare valóre pentru familia Sbiera. Uricul prim de sub Stefan cel mare (1489) și altul (ca fascimele fotografate) de sub Ion Vodă 17 Martie 1573).*
- §. 19. *Numele Sima printre boeri dintre 1435 și 1523.*
- §. 20. *Sbiera de sub Petru Rareș.*
- §. 21. *Popesculenii de sub Petru Rareș.*
- §. 22. *Numele Popescul în localități.*
- §. 23. *Un Sbiera sub Alexandru Lăpușneanul*
- §. 24. *Un Sbiera sub Bogdan Lăpușneanul.*
- §. 25. *Ionița Sbiera sub Ion cel cumplit (acesta în ziua de Pasci, au tăiat pe Ionașcu Zberea.)*
- §. 26. *Urmările omorării lui Ionița Sbiera.*
- §. 27. *Un Sbiera sub Petru Șchiopul.*
- §. 28. *Numele Sbiera într'o scriere literară (1580—1595.)*
- §. 29. *Petrașcu Sbiera sub Antoniu Ruset.*
- §. 30. *Varlan Sbiera și frate seu sub Giorgiu Duca cel bătrân.*
- §. 31. *Constantin Sbiera sub Mihaiu Racovița.*
- §. 32. *Ion Sbiera din Părligeni.*
- §. 33. *Ion Sbiera ca ctitor bisericesc. Biserica din Serete este făcută la 4 August 1898, de față fiind autorul opului Dr. I. G. Sbiera dimpreună cu nepotul său, parochul din Serete Constantin Sbiera, dimpreună cu soția sa și cu o fică. (Veđi ilustrațiunea de pe pag. 71). Acesta e stilul mai a tuturor bisericilor din Bucovina. Descrierea unui Evangelier slav ic dăruit de Ion Sbiera. O psaltire cu notițe manuscrise. Timpul clădirei bisericei Adormirea. Locul clădirei bisericei Adormirea.*
- §. 34. *Vasile Sbiera reclamantul unei biserici.*
- §. 35. *Niculaiu Sbiera, moșul autorului acestui op.*
- §. 36. *Copii moșului Niculaiu Sbiera: Ion, Ursachi, Toader, Ghiorghie, Domnica, Aftanasă, Ecatarina.*
- §. 37. *Copii lui Ghiorghiu Sbiera, (care avu de soție pe Ana, fca dascălului Ilie Iliuț din Crasna: Smaranda, Cătrina, Paraschiva, Ion născut în 24 Ian. 1827, † 12 Aug. 1829. Maria, Măcrina, Niculaiu născut 7 Apr. 1834. Ioan (adī Dr. I. G. Sbiera) 1 asc. 20 Oct. 1836, Elisaveta, Tecla; de toți dar au fost 9 frați, fii ai lui Giorgiu Sbiera, proprietar de pământ în Horodnicul de jos, în Bucovina, dintre cari unul, Ion, autorul opului despre care vorbim.*

III. Amintiri din viața mea (autorului).

Din acest capitol ne vom încerca se facem pe scurt biografia demnului bărbat; ér cine ar voi se o cunoscă în detail, ceea ce în adevăr merită, poftescă a cetii opul despre care vorbim, și din care facem acest mic estras.

Ilustrul domn Dr. Ioan G. Sbiera s'a născut la 20 Septembrie 1836 în Horodnicul de jos, în Bucovina, »dintr'o familie care a păstrat în urmașii săi, mai bine de patru sute de ani conștiința existenței sale particulare.« În casa părintescă a pus temelie învățământului religios moral; nobilii părinți făceau începutul învățământului după disa scripturii: »Începutul înțelepciunii este temerea de D-zeu.« Astfel își învățau copiii a se ruga și și a lucra, fiind conștii că omul care se roagă și lucră, trebuie se isbutescă mai lesne prin valurile lumii. Îndată ce sciau copiii bine vorbi, îi deprindeau în dicerea rugăciunilor: În numele tatălui, Împărate ceresc, Sfinte Dumneadeule, Sfinte treime, Tatăl nostru, Născătoare de Dumneadeu, Credul și mai pe urmă: Miluesce-mă D-zeule; și aceste rugăciuni le recitau toți copiii dimineața îndată după spălat și seara înainte de culcat, înaintea încónelilor de pe părete.

Astfel s'a pus începutul învățământului religios moral în dulcele graiu matern. Care copil astfel începe învățământul, de sigur că nu se renegă-n veci de legea și limba lui străbună. Așa ar trebui se urmeze inteligenții nostri cu crescerea copiilor, nu se-i lasă de capul lor pe mâna servitorelor, ca ei se potă participa la teatre, concerte, jour-fixe până pe la miezul nopții și apoi să se bocescă: »Tata a avut o ciurdă de copii, dar nu s'a temut că s'a renega vr'unul; eu am numai doi, și-s tot cu frica-n spate!« Vedî bine, trebuie se fie cu frica-n spate, dacă ei își concred copiii servitorelor de neam strein în etatea cea mai fragedă, când au cea mai mare lipsă de părinți!

În toamna anului 1843 aduse în casă gospodariul George Sbiera, pentru copiii săi Niculae și Ion, un învățător ambulant din Rădăuți; anume pe Vasile Răduș. Acesta învăță pe acești doi frați până în postul mare 1844 pe lângă puțin comput și următoarele cărți: Bucovina, Căsuțul și Psaltirea. Dela un om din Horodnicul-de-sus le împrumută chiar și Alexandria! Din acesta cetiau micii frați Niculae și Ion Sbiera, în aușul vecinilor și toți se minunau de atâta potop de învățătură și înțelepciune! — Cine-și teme copiii de renegare, deprindă-i de micuți a ceti în astfel de cărți în graiul mamei lor!

În Septembrie anului 1845 fură duși ambii frați în Rădăuți la școala trivială. În Septembrie 1848 merseră ambii frați în Cernăuți, să continue clasa a IV și apoi se între în gimnasiul superior de opt clase din Cernăuți unde stătură până în Iulie 1857, când făcură examenul de maturitate cu succes eminent.

În 1853 rămaseră orfanî de mamă, dar bunul lor tată își da totă silința ca fii lui să nu simtă lipsa mamei. Tinărul Ion fiind delat începutul studiilor tot eminent, atrase luarea aminte a superiorilor și astfel din clasa a III-a începând se bucură de un stipendiu de 80 de fl. din fondul religionar ort. or., care stipendiu îl ținu până după terminarea claselor gimnasiale. Din clasa a IV-a începând fu instructor de casă la 2 copiii ai boierului George Flondor, pentru care serviciu primia vîpt, cuartir și 20 fl. pe lună. Când se vedu modestul și talentatul tinăr Ion Sbiera în această poziție își dise: »Acum ai bani de prisos, întrebuițeză-i cu chibzuire pentru cele neapărat de trebuință, pentru cărți și vestimente, dar *crucă* din ei cât poți de mult pentru dile negre și să-ți ușurezi continuarea studiilor!« Ore câți sunt în zilele noastre tinerii, carî fac astfelu?

Evenimentele anului 1848 duse pe profesorul Aron Pumnul din Blaj în Bucovina. Acolo afla spiritul românismului amorțit, chiar și preoții, înlocuiseră frumosul graiu românesc cu limba nemțescă. Scârbit până în suflet de această vedere, se făcu apostolul redeseptării simțului național la Românii Bucovinei. Se puse să crească o generație nouă în spiritul național. Îi îndemnă să cetescă Cronica lui D. Cantamir și ale lui Șincai, și Istoria lui Petru Maior. Îi făcu alți omenî! Între primii lui elevi fu și tinărul Ion Sbiera, care sorbia cu un zel înflăcărat prelegerile bunului profesor. Astfel deveni ucenicul cel mai iubit al marelui dascăl și cu timpul urmaș demn al aceluia. Încă pe bancele școlii gimnasiale fiind, se puse în conțelegere cu prof. Pumnul și cu alți studenți și înființă o bibliotecă pentru cultivarea studenților gimnasiale români în graiul propriu. La anul 1857 înființata bibliotecă se puse sub ad-

ministrarea bravului tinăr Ion Sbiera, care — când merse la Viena pentru continuarea studiilor superioare — o concredu fratelui seu Nicolae, stud. teol. și iubitelui prof. Pumnul; după reîntorcerea din Viena (1861) ér o luă dînsul în administrare și o ținu la dispoziția tinerilor gimnasiale până la 1871, când tot cu acesta destinare o dădu »Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina«. Pentru de a-și cunoșce mai de aproape patria, acel cuib al fericiților și a doinelor de jale, întreprinse tinărul studinte Ion Sbiera în vara anului 1856 o călătorie în societatea amicilor sei Partenie Popescu și Artemiu Ieremieviu — Berariu. Mare fu mirarea lor, când aflară, că în frumoasa Bucovină numai țeranii mai țineau la limba lor străbună, ér cărturarii, chiar și preoții folosiau în familie limba nemțescă, ba ici cōlea chiar pe cea rusască. Vedînd această stare de lucruri, acești trei apostoli ai românismului predicau pe tot locul cultura națională în graiu național. Preoții îi ascultau cu drag, clătiau din cap, aprobau, dar nu credeau că Ion Sbiera ar fi tinăr Bucovinean, îl țineau Ardelean. — Ca studinte de clasa a VIII-a a fost instructor la Eudoxiu, unicul fiu al boierului Georgiu Hurmuzachi. După examenul de maturitate plecă tinărul Ion Sbiera la Vatra-Dornii, unde se afla nobila familie Hurmuzachi la băi, ca să continue prepararea învățăcelului pentru examenul de primire. Dar copilul era debil și fraged, și așa părinții lui nu-l lăsară să se încorde prea tare la studii, de aceea trebui instructorul Ion Sbiera să concredă prepararea copilului mai departe frățineseu Nicolae, care se înscrise în teologie, dar petrecea la țera la familia Hurmuzachi, și elsă plece la Viena pentru continuarea studiilor. Stăruiră mult surorile și tata tinărului Ion Sbiera să între și el în cler, dar el insistă în propusul său de a merge la universitate în Viena și de a studia drepturile. Așa frații Niculae și Ion Sbiera se despărțiră, după ce mai întăiu se fotografară. Ilustrația noastră pag. 7 ne arată pe acești doi frați bravi ca absoluți de gimnasiu.

(Vedî ilustrațiunea pe pag. 66.)

Ion ajunsese în Viena la 1 Octombrie 1857. Încă în anul prim când fu în Viena se puse cu alți colegi a prepara terenul pentru înființarea unei societăți studențesci academice, din care cu timpul se formă falnica »România Jună«. În August 1858 făcu o călătorie apostolăscă prin Bănat și Ardele, ca să cunoșcă din propria-i intuițiune pe confrății lui din aceste țeri. În aceea călătorie, pedestru a cutreerat Bănatul și a intrat prin pasul porții de fer în frumoasa țera a Hațegului din Ardele, a cercetat Grădiscea și Demșul, de unde a mers la Hațeg, apoi la Govajdia la minele de fier, de acolo la Hunedóra, Orăștie, Sebes, Miercurea, Sibiu, Brad, Avrig, Porumbac, Făgăraș, Brașov, apoi prin Săcuime, Feldióra, Odorheiu, Sighișóra. Mediaș, Oșorheiu, Cetatea de baltă și Blaj, unde a cercetat pe venerabiliu bărbați: metropolitul Șuluț și canonicul Cipariu.

Eată cum se prepara tinărul Ion Sbiera, pentru frumoasa carieră ce-l acceptă! Nu stând prin cafenele, ci studiind și călătorind ca să nu fie »strein în Erusalim« când i-a veni vremea să fie »*învețator*«.

După ce se reîntorse în Viena la studii, și după ce cam la 2 ani dela plecarea de acasă făcu primul examen din disciplinele istorice juridice, l'a împins dorul să-și revadă patria și consăngenii. A plecat deci spre Bucovina, ci nu deadreptul, ci prin Bănatul Timișan și prin Ardele, ca și mergînd spre casă să învețe ceva. Din Arad se luă singur pe jos, spre Ardele, unde a intrat pe porța Meseșului, a cercetat orașul Brad, apoi Zlatna, Abrudul, Detunata, Roșia, Cămpeni, Bistra, Turda, Cluj, Gherla, Deș, Reteg, Bistrița și Bărgău, de unde a trecut în Bucovina.

En spuneți-mi câți cărturari Ardeleni au vizitat tōte punctele mai însemnate ale Ardeleului, ca savantul Dr. Ion Sbiera?! Și D-Sa este Bucovinen, și pe atunci nu era vorbă de tren, ér mijlōce să-și plătescă trăsura încă nu avea.

Finindu-se văcăciunea se întorse ér la Viena, de astădată prin Galiția. Ajuns în Viena pe lângă studiu serios se cugetă și la publicarea unor produse populare, adunate în lungile lui călătorii. Dar — lucru natural la noi la Români — nu isbuti din mai multe cauze.

Prin anul 1860 făcură Românii bucovineni o mișcare vioiă pentru înființarea unui gimnasiu român în Suceava. Mai mulți tineri fură îmbiați cu îmbrățișarea profesurii; între aceștia fu și Ion Sbiera. Dînsul s'a dechiarat gata a primi postul, numai dacă-i vor concede să-si termineze studiile juridice și dacă ministerul, luând în considerare că el ca jurist a ascultat la facultatea filosofică mai multe cursuri filologice, îi va permite a se prezenta la examenul de profesură într'un termen mai scurt decât acel scris. Consistoriul s'a învoit la aceea, nu însă și ministrul.

Înflăcăratul tiner naționalist nu se mulțămî a ațîța simțul național în compatrioții sei numai cu cuvîntul, ci se puse în Viena și lăsa să-i facă un port întreg național și induplecă și pe alți tineri Români bucovineni să facă asemenea. Și au făcut. Ilustrațiunea noastră de pe pag. 67 arată pe tinerul Ion Sbiera în costum național. Astfel a fost în Martie 1861 în audiență la guvernatorul provisor al Bucovinei dimpreună cu Zota de i-au gratulat în numele compatrioților lui.

În Iulie 1861 absolvî studiile juridice și se reîntorse acasă prin Galiția, cu firma decisiune de a rămănea în Bucovina pe totă viața, a fundă aci familie și a fi folositor patriei și națiunei sale. Spre acel scop se și prezenta ca jurist absolut în August 1861 guvernatorului țerei (*în portul cel românesc*). Acela îl primi cu multă afabilitate și-l întrebă de vrea să între în serviciul politic ori judecătoresc? Și s'a bucurat guvernatorul cînd i-a spus, că în cel politic dorește a intra, și i-a spus că să-si înainteze cererea cât mai curînd. În 2 Septembrie 1861 i-a și înaintat cererea pentru admiterea de practicant în concepte la guvernul țerei, pretindînd,

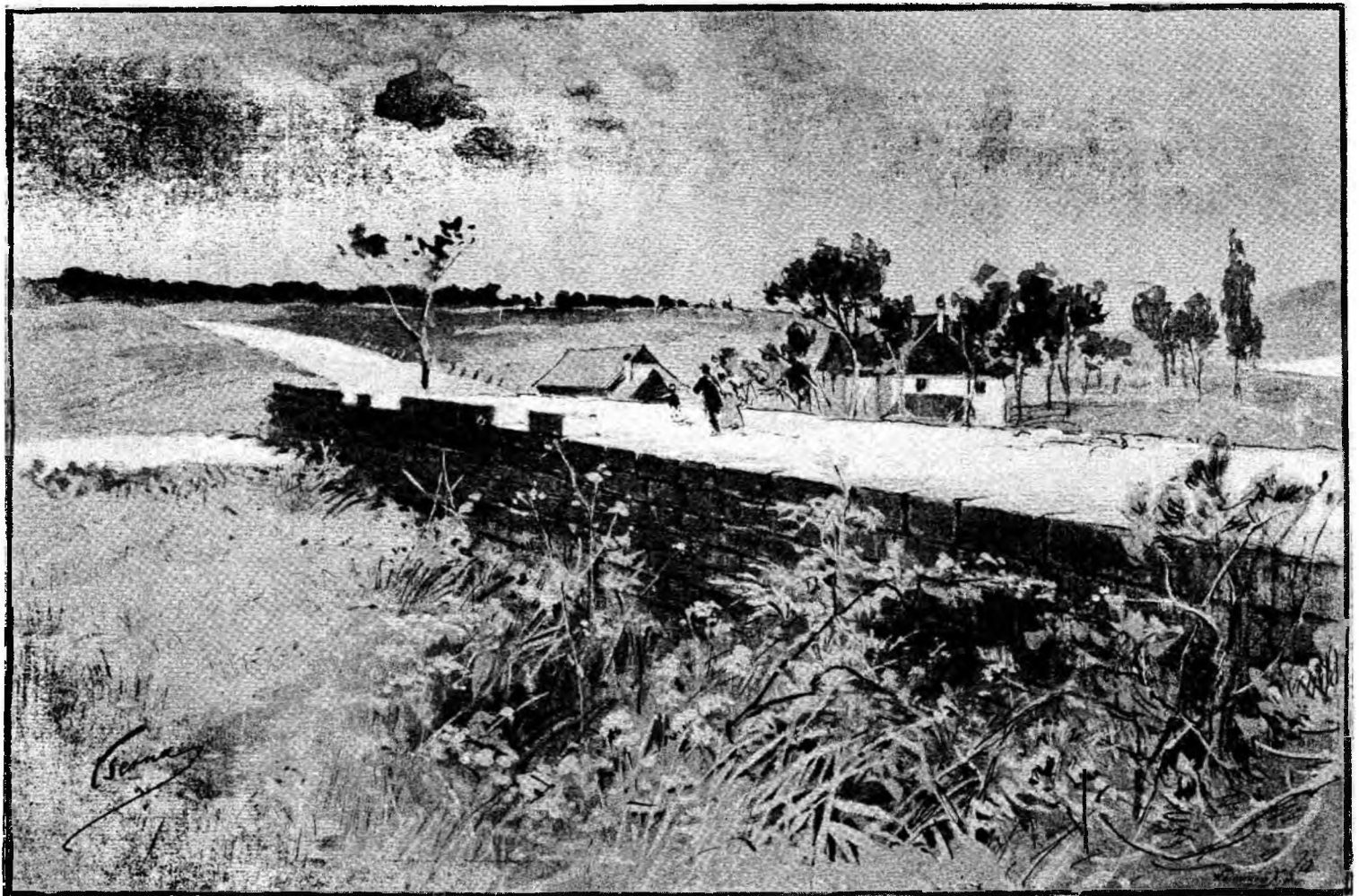
chiar dela început să i-se acorde o remunerațiune pentru serviciu. Auđînd frații Hurmuzachiî de acest pas al tinerului jurist absolut, se cam îngrijiră pentru succesul scopurilor culturale naționale cu atît mai virtos, că iscusitul profesor Aron Pumnul era periculos bolnav, prelângă ce mai era și forte ocupat cu compunerea unor opuri. Apoi chiar atunci nimenea nu se afla, care să pōtă înlocui cu succes pe Pumnul. Toți ochii bărbaților de bine se îndreptară deci asupra tinerului Ion Sbiera, cu deosebire prof. Pumnul îl îndemnă cu tot deadinsul, ba îl chiar conjură să prinescă de bună voie nu numai supletura, dar să se decidă a-i rămănea urmaș demn în postul de profesor pentru limba și literatura română. Astfel a părăsit pentru vecie cariera juridică, pentru care se preparase cu atîta diligență și care-i promitea un viitor strălucit și apucă cariera de profesor pentru limba română la gimnasiul din Cernăuți, unde rămase pînă în Aprilie 1871, cînd s'a vîdut constrîns a părăsi catedra profesorală șicanat fiind și neavînd prospecte să devină definitiv. Astfel intră ca custode la biblioteca Bucovinei, în post stabil. Aci era în elementul sîu. Lucru avea mult, dar lucru plăcut și poziție stabilă.

Pentru neîntrerupta muncă pe terenul științelor limbistice în deosebi române, fu denumit încă în 1866 membru al societății literare române, transformată mai tîrziu în »Academia Română«, cu sediul în Bucuresci; era deci ales între cei mai aleși ai nemului pe terenul literar.

În 30 Iulie 1872 se căsătorî cu fîca parochului Mihaiu Nedelcu din Poiene, simpatica Aspasia. (Veđi ilustrațiunea pe pag. 68.)

(Va urmă).

Drumuri de pe timpul Romanilor.

Un drum de pe timpul Romanilor.

Resfoind istoria aflăm scris: Rămășițele drumurilor așternute cu pîtră și păstrate pînă în zilele noastre încă sunt un document de bunăstarea și prosperarea Daciei

traiane cum și de gradul culturai, în carele se aflau pe atunci artele la vechii noștri străbunî.

Intr'u adevăr strămoșul Traian a priceput, că drumu-

rile bune sunt locomotivul, nu numai a comerțului și industriei, ci și a prosperării unui imperiu. Pentru aceia Dacia sa o legă de Roma capitala lumii și coloniile ei le împreună la olaltă prin drumuri așternute duse în diferite părți; dintre cari unele pre unele locuri și acuma se folosesc.

Una liniă principală de drum tocmai din Roma, inima imperiului, venea pe la pörta de fer până în Transilvania, și se întindea până la Turda, aci asta linie principală se împărți în două linii; dintre cari una se continua pre

lângă băile de sare dela Turda și Pata până la Cluj, aci se subîmpărți în alte două linii; dintre cari una mergea cătră Bistriță, őr cealaltă pe lângă țărmurile Nadășului se întindea până la Zutor, o altă linie din linia principală împărțită la Turda se întindea pela Feldiora-Ogra (pe unde se vede și astăzi), la Murăș-Oșorheiu și pe la Pauca, Abafaia și Veciu mergea cătră Bistriță, unindu-se cu cealaltă linie ce venea dela Cluj.

Ilustrațiunea noastră de pe pagina precedentă ne infățișează un drum de pe timpul Romanilor.

Calea spre adevăr.

Din ținutului unui judecător de Ioan dela Schwarzau.

»Așa dară D-Ta esci lingușitoriu, carele și-a furat pe cel mai bun al său prietin și familia acestuia? Suriți desprețuitor? Prefăcătoriu acesta o cunosc. D-ta ai stat singur lângă patul de mörte al prietinelui, după cum a fost dorit el. Ai deschis scrinul dela cassă și ai luat dintr'insul un inel, pre care apoi ȳică ți l'a testat prietinel. Și D-Ta susții cu indirjire, că bani nu se aflau înlăuntru, precând familia celui mort întăresce contrariul. La așa ceva într'adevăr că se recere curaj, mult curaj. Cu ocașiunea arestării D-Tale, nu s'a aflat nimic, fără indoială din cauza, că averea răpită ai fost ascuns'o deja. Ce îți pironesci ochii așa de sëlbat, asupra mea? Pre mine, un jude încăruntit, nu mă înșeli! Însemnă-ți-o acesta, și recunösce de bună voie. Cu atâta vor fi mai cu îndurare față de d-ta. »Numai ai nimic de spus?« — Bine! — Gardistule, du-l, și adu înlăuntru pe soția lui complice!«

Palidă și sfirșită de supărare se apropie soția arestatului, îmbrăcată simplu.

»Numai nu te văiera!« începe őrășă, cu sânge rece, judecătoriu. »Cu asta nu influințezi asupra mea. Spune numai adevărul curat și limpede și tuturor le ajuți. Bărbatul d-tale a adus atunci bani acasă, pre cari i iar fi testat prietinel decedat. Căți au fost? — Nică unul?! A adus un inel, și alta nimic? Döră d-ta i-ai ajutat ca să ascundă banii. Mai înainte ați îndurat multă lipsă, cea ce va îndemnat la respectivul furt. Nu plänge așa! acesta o fac toți acușății când numai știu ce se ȳică. Mărturisirile, că bărbatul d-tale a fost totdeuna cinstit și că nică când nu s'a atins nică baremi de un ac străin, nu ajută la nime nimic; chiar așa de puțin și faptul că el era plin de devoțiune și iubire plină de jertfă cătră copii și d-ta. Vrei se-l scapi, de aici prefăcătoriu acesta. Ști d-ta și aceea, că decedatul prietin era atunci cuprins numai de un spasm tonic, că mai pre urmă s'a tređit și a mărturisit totul? Înca și acum vrei se mințesci? — Iti pironesci ochii asupra mea! firesce, la acesta nu te-ai asceptat.

»Acesta nu se pöte! Un om care möre nu minte!«

»Hm! hm! D-ta tragă la indoială cuvintele unui mort. Nu te-am cređut de așa mult decăđută. Regret förte — Poți merge!«

»Femeia se vede a fi nevinovată; cu töte acestea lui nu mi ertat se-i cred.«

Gardistul aduce înlăuntru o bętrână gârbovită.

»D-ta ești mama acusatului. Și d-ta îl ții de nevinovat, cum? — Așa? Acesta se înțelege de sine, ȳică d-ta. Adecă, da; căci döră care mamă ar voi să-și deie copilul pre mâna judecătoriuului. Înca apërarea d-tale nu-ți folosește nimic, mămuță, pentru că noi avem la mână doveđile, că feciorul d-tale a abusat de încrederea prietinelui său și l'a furat D-ta însă ai putea grăbi și ușura lucrul, dacă pe dată ai recunösce totul. Nu minți nimic și vorbește

așa după cum vei trebui se vorbești odată lui D-deu în cer. Așa dară: Căți bani a adus atunci feciorul d-tale acasă? — Nimic?! — Rămăi prelângă asta? Dară, nu-ți zace la inimă se veđi liber pre cel întemnițat? Căta vreme nu urmază o mărturisire, nu-i nică un prospect. — Da, da, őrășă lacrimi! — Iti cade cu greu se recunosci. Dar nu ajută nimic. Crima își cere espiarea! őrășă stereotipicul: e nevinovat, e nevinovat! — Ce ajută acea, că el începând din copilărie a fost pururea mulțamitor și plin de iubire cătră d-ta? tocmai acesta iubire cătră ai sei, il va fi îndemnat la furt — și înainte vecinicului judecător, ai putea sta bun pentru nevinovația lui? — Acesta e frumos đis, inse crede nu o pot! — Imi pare rău! Poți merge.«

»Liniștea bętrânii mă induioșează. Mai că ași crede cuvintelor ei, dar totuși — — «

— Ah! ętă vine mititelul, copilul întemnițatului! Tu umbli într'a treia clasă?

— Da.

— Iti place de învęțatoriuul teu?

— Da.

— Te-a pedepsit până acum vre-odată?

— Nu, încă nică când.

— Atunci trebuie că te-ai purtat totdeuna bine. Iubesci tu și pre tatăl tđu?

— Da.

— De sigur nu te-a pedepsit încă nică când?

— Odată numai.

— Pentru ce?

— Pentru că am adunat pöme din grădina vecinului.

— Ce a đis el atunci cătră tine.

— De avere străină nu-i ertat se te atingi, a đis el.

— Cu aceea a avut förte drept. Numai dacă ar fi urmat și el întocmai! Ști tu, unde-i acuma tatăl teu?

— Mama a đis, că a plecat în călătorie.

— Nu, băiete, tatăl teu e închis, aici la noi! — La aceste faci ochi mari, ce? — ȳi-oi spune de ce. Tatăl teu a luat în săptemăna trecută mulți bani din scrinul prietinelui seu Wintermann, și i-a adus la voi.

— Acesta nu-i adevărat! Nu avem bani! Mama plänge într'una, că tata nu pöte căștiga nimic, și ea nu mai are nică un crucer.

— Tu minți, băiete! Spune numai, că tatăl teu a adus acasă mulți bani! — Cară-te! Cutezi se ridici pumnul asupra mea? Ștrengar netrebnic!

— Nu las se însulți pe tatăl meu! El e nevinovat!

Judecătoriuul face un semn; tată, mamă și bunică sunt conduși înlăuntru și ascultă sentința judecătorească: »Acusatul e achitat, nevinovația lui dovedită.«

Trad. de Enea P. Bota.

Glume.

Icone din suta luminilor.

— Schițe rupte de George Simu —

(Urmare.)

Acum aș începe și pe urmă aș sfârși cu două cuvinte alui Zamfirescu, cu cari își sfârșesc el un frumos roman »mi se pare« intitulat: »In fața vieții.«

Dar pentru că eu și aici și la poezia lui Scrob dic tot numai »mi se pare« se nu credeți că mințesc.

Așai acum . . . și când sci ceva sigur nu-i la modă se spui verde așa sau așa: ci numai: »mi se pare.«

De pildă: Mi se pare că D nul a tras prea mult pe sub nas. Mi se pare că D-șora își permite prea multe. Mi se pare că mirele-i cam simpluț. Mi se pare că D-nului X i-e frică de nevastă-sa — etc. etc. — »mi se pare.«

Adevăruri D-nii mei, curate adevăruri — Sciți D-vastră! —

Așa dar și mie mi se pare, că romanul lui Zamfirescu se sfârșesc cu vorbele: »Ce porcărie.«!

Scusați vă rog de expresie, căci și eu am scusat pe Zamfirescu. — »In fața vieții« e un roman cu care s'ar poté fâli și literaturile străine — dar dacă Zamfirescu ar șterge acestea 2 cuvinte din sfârșitul romanului seu, interesanta lui scriere, ar avea numai pe jumătate efectul cel are așa cum este.

Preotul despre care fû vorba mai nainte a fost cetit pe Scrob, nu însă și pe Zamfirescu, căci altcum la tot cazul, când a cetit lauda »Celui mai mare« în gazeta din Hotel ar fi vesteșit'o cu espresia lui Zamfirescu, și n'ar fi exclamat numai: Ce ticăloșie!

Dar la obiect: —

Sosesce Sincerescu dela școlă. Inimă caldă, suflet bun și cu inimă, cu suflet român, . . da român!

A trecut esamenul de maturitate cu succes. Voiesce să mergă la universitate.

Aude el și cetesce de luptele tinerimii, se'n focă, se'n ferbentă . . . se sbuciumă.

A cetit despre drepturile omului din Bărnauț, despre drepturile oporului român din Ilarian, și cu entuziasmul sfânt și nobil ce caracterizează pre un tinăr bine crescut în o duminică după ameadă, intră printre tĕranii, între cari s'a născut și pre cari i-i iubea nespun.

— Bună ziua bade Vasile! Ce mai faci frate Ioane! și le dă mâna pretinesce.

Mâna i-o dau românașii. . . dar cam cu șfială, Tĕranul nu se crede în omul cu nădragii. . . Sincerescu e deștept, observă aceasta.

— Ce mai faceți cu necasurile? continuă băiatul.

— Apoi eacă-așa! și mai bine și mai rău. Năcasuri multe și tot pe spatele noastre.

— Așa o fi, că-i darea mare, — dice Sincerescu.

— Darea ca darea, — de ar fi numai darea — dar celealalte, celealalte. . . Domnișorul!

»Domnișorul!« așa a dis tĕranul, se vedea că-i cade cam cu rușine. Să dică el »Domnișorul« feciorului lui Tănase, care era mai sărac și mai lipit pământului decât vorbitorul.

— Și asta a înghițit-o Sincerescu. — Iubea cu mult mai mult poporul decât se nu-i potă ierta atâta.

Sincerescu, își avea convingerile sale politice. La noi toți fac politică — și cei mai mulți politică rea. . . Era democrat — aprig democrat.

— Și cari is greutățile cele mai grele de purtat, dice erăși sdravănul băiat.

— D'apoi cari să fie. . . Celea fără cari am putea fi.

Sincerescu se gândește, dar nu găcesce.

— Una ca o sută. Ci că se dai tu 300 fl. la dascăl și până mai dăunădă, aveam dascăl și îi dam câte o ferdelă de cucuruz și era pace.

— Și ăsta-i cel mai mare greu? — Mă mir. . . Moritz cu Hirsch — doi omeni numai țin învățător separat pe sama copiilor lor și nu se plâng nimănu.

— Lor li e ușor, — au ce le trebuie.

— Au ce e drept, — dar au de acea că's mai luminați ca D-Vastră și știu profita de nepriceperea altora. Omul luminat căștigă — cel întunecat pierde.

— Au »venite« Domnișorul! »venite« nu ca noi.

— Și ce fel de venite, unul e arăndaș, altul ține crăsmă.

— Așa-i, dar crășma aduce, . . . aduce mult.

— Vedă, asta-i dureros — că crășma aduce mult. Și dela cine aduce? Dela D-Vastră. Rachiul e rău și D-Vastră îl plățiți scump.

— Hm, Hm. — D-Vastră cei învățați încă beți și încă bine — ér când ne facem și noi cheful, — băgați vină. Suntem omeni și noi Domnișorul! — omeni!

Omenii luminați beau puțin și bun, — dar beau mai rar. D-Vastră din potrivă:

Dacă aduci un car de fĕn vecinului bei, dacă-i ară un pământ bei, dacă ți-se nasce un copil bei de voios, dacă more bei de supĕrat. Dacă-ți măriți o fată bei, că ai scăpat de ea — de-ți vine noră în casă bei în cinstea celei ce vine. De ești voios bei că ești voios — de ești supĕrat bei că ești supĕrat, de faci un tĕrg bei adălmaș. De te sfădesci cu nevasta bei în butul ei și când te împaci cu ea, erăși bei — și bei mereu. E bine asta? Dacă tot bei te dedai așa și la urmă nu te mai poți reține și ajungi la sapă de lemn.

— Va fi, va fi dic tĕranii în chor. Flueră câte una și se uită în pământ — dar nu mai vorbesc. — Nu se mai încred în Sincerus.

Și când băiatul s'a depărtat din mijlocul lor, Bojanul dice:

— I's cam scurți nădrăguții Domnișorului. Ceialalți rîd.

Vasilica Susani dice: li sfătos Domnia lui, dar are de ce, că o mâncat până acum moșia tată-s'o.

— Li un mete-flete. . . și punctum, strigă Florea lui Stan — (care a fost la Blaj la școlă în tineretele lui) — dă sfaturi și el nu le urmăze. Ce mai chef a făcut cu doi preteni când a sosit dela școlă.

Dar vorbind așa, etă Hirsch.

— Bună ziua omeni buni! Ce mai faceți?

— Noroc domnule! (Aici dle era dis din totă inima) ecă mai povestim.

— Par că a fost aicia ștudentul.

— O fost da, — o fost răspunde Bojanul. — I cam scrintit băiatul — ci-că ar vrea ca noi se ne uităm în pod ca se potă bea d-nii. Omu-i ăla?!

— Așa's omenii D-vastră cei învățați. Dar ce stați aici?! . . . Haidați la mine. Am adus șpir nou, bun; — cu 5 probe mai bun ca celalalt. Vĕ poftesc cu inimă bună — o ferie v'o cinstesc în cinstea începerii buții. Cum se nu'mi omenesc eu pe omenii mei? . . . Și se duc . . .

Bojanul împinge pe Petrea Iovului și dice, ridĕnd sub mustața cărunță: Vedă ăsta-i om! nu flământul lui Tănase . . . și beau Români bea de voioși, că șpiru-i mai bun cu 5 grade.

Se dicem cu Zamfirescu?! ar trebui, dar se-i lăsăm . . . dicem ér ca noi: Ce ticăloșie!

— — Pre la mieđul noptii satul resună de chiote . . . ér diminĕța 4 gendarmi bat la birĕul pe cei mai sdraveni feciori se spue cine a furat rațele Găbudeanului.

Sincerescu-i apăra, dar când iese dela judele exclamă: „Inc'o ilusiune pierdută! Sĕraca nația mea! până când tot așa.

Vai! se lăsăm chestia acĕsta după ce mai dicem de două ori „vai“.

Sciți D-Vastră povestea scrisorii țiganului din cătănie.

Ét'o:

— Scrie dle căprar, scrie carte la tata!

— Nô! Spune țigane.

— Bine scrie un „vai“.

— Am scris țigane.

— Bine, — mai scrie un „vai“.

— Am scris, ce se mai scriu?

— Mai scrie un „vai“, pecetluesce-o, și dăi drumul, că sci apoi dada bĕtrânu pricina.

CRONICA LUNARĂ.

O hartă uriașă. Reproducem după „Gazeta Transilvaniei“ următoarea scire senzațională: La espositia din Paris dela 1900 se va vedea și o hartă înaltă de 137 urme și lungă de 225 urme, carea va înfățișa rețeaua căilor ferate din statele unite americane. Fie-care cale ferată va fi indicată prin iluminare electrică, și din când în când lumini călătore vor indica mersul trenurilor accelerate.

Greutatea pământului. Cetim în „Revista Poporului“, savanții academiei de știință din Berlin, încă de acum 15 ani se ocupă a stabili greutatea pământului. Resultatele esperințelor multiple ale celebrilor fisicanî Richard și A. König au dat, că pământul este de 5 505 ori mai greu decât o bombă cu apă egală în mărime. De aci, greutatea totală a globului pământesc a dat: 5.690 de trilióne tóne. — Ar putea fi o eróre ce nu depășesce mai mult de 60 trilióne tóne, relativ puțin, în realitate însă erórea represintă de 25.000 de ori greutatea muntelui Hymalaya sau de 45 de ori greutatea tuturor mărilor de glob.

Necrológe. Dr. Wilhelm Rudow scriitorul filoromân, soțul poetei Lucreția Suciú, a murit în etate de 40 ani, înmormântarea a avut loc la 6 18 April în Oradea-mare. Decedatul a fost cunoscut publicului cetitoriu după scrierile sale, din cari am publicat și noi în Revista Ilustrată din anul trecut.

Michail Vlása Cicudi, paroch gr. cat. în Sacalul de câmpie a reposat în etate de 62 ani, înmormântarea s'a făcut la 19 April. Reposatul a fost un om plin de merite fără însă de a fi favorit de sórte cât se potă duce o viétă mai ticnită. Până la sfîrșitul vieții sale pământesci a trebuit se lupte cu multe greutăți, ce l'a copleșit fără de a fi densus de vină. Il deplâng rudețile și poporul care l'a iubit. Fie-i țérina ușoră și memoria binecuvântată!

Serată literară musicală. Societatea de lectură Petru Maior va aranjă, în favorul fondului seu o Serată literară-musicală împreunată cu joc sub patronatul Il. Sale d-lui Dr. Alexandru Mocsonyi de Foen, Joi în 4 Mai st. n. 1899 în Reduta orășănescă (városi vigadó) din Budapesta cu următorul program:

1. a) „Sera“ de H. Pfeil. b) „Senin și furtună“ esec. de corul societății. 2. „Ideal“ de G. Coșbuc, declamată de d-șóra Eca-terina Mezei. 3. a) „Non torno“ Romance de Tito Mattei. b) „Aria Oscar“ din opera „Un ballo in Maschera“ de Verdi. c) Doină, cântate de d-șóra Virginia Gall. 4. „Educația sexului frumos“ disertație ținută de dl Lazar Tritean stud. fil. 5. a) „Aria Violette-i“ din opera „Traviata“ de Verdi. b) „Solvejgs-Lied“, de Grieg, cântate de d-șóra Valeria Pop. 6. „Tarantelle“ op. 27 de M. Moszkowski, esec. la fortepian de d-șóra Clotilda Oltean. 7. a) „Nu plânge“, Romantă de I. Mureșan. b) Cântece populare, cântate de d-șóra Valeria Pop. 8. „Șéua și țiganul“ de Th. Speranță, declamată de dl Aurel Bratu, stud. fil. 9. a) „Moțul la drum“ de I. Vidu. b) „Dorul înstrăinatului“ de I. Vidu esecutate de corul societății.

Bibliografia.

Priveag. Sub acest titlu a eșit de sub tipar, din pena dlui Ioan Iosif Sceopul, redactor la „Vulturul“ o broșurită ce se estinde pe 84 pagini, hârtie bună, tipariu frumos și cuprins amuzant. Recomandăm cu tótă bunăvoință publicului nostru cetitoriu acesta scriere plăcută spre procurare. Se vinde la autorul în Oradea-mare și costă 75 cr. v. a.

Gâcitură.

Gâcitură de șach
de Otilia Caba.

				a.						
				alt	mân.	de	Ca	mar.		
				nor,	por,	un	Pri-	pere		
				De	po-	ro-	do-	Nicî	luna	vițî
				aco-						
acest	rul	rere	spe-	ce	pă	éta-	se	dar,	când	ce
opt-			de-o	și	ré-	se-	sca-			ză-
po-	trist		die-	colî	este,	riurî	ză.		pa-	pre
	spre	Po.*	ce				lid	ce-	și'n	

Deslegarea gâciturii de șach din broșura IV.

Floriciă
Frumoșică
Cu miros îmbătător.
Tu ești dragă
Așa fragă
Ca un dulce crinișor
Diminătă
Pe verdetă
Lângă tine mă strecor.

Bine a deslegat-o: D-na Rosalia N. Pop, Cluj. D-șorele: Elisabeta Puica, Mocod; Mărióra Vlása, Sacalul de câmpie; Otilia Caba, Cheud. D-nii Demetriu Micu, Șeitin; Teodor S. Rus, D. Széplak; Sofron Cărlan, preot, Ticușul-rom.

POȘTA
REDAȚIUNEI.

Dlui Ion Bogdan, învețător în **Oravița română**. Am primit 3 fl. în preț abonamentului „Rev. Ilustr.“ Vă rugăm însă de a ne trimite și restul, deoarece abonamentul pe anul întreg e 6 fl. Broșurile apărute până acum vi-s'a espedat.

Dlui Ion Stoica, preot în **Pogăceaua**. Statutele reuniunii noastre de temperanță nu le avem numai în un singur exemplar cu text românesc și unguresc și nedispunând de timp ca să le putem decopia, nu vă putem îndeplini cererea.

Dlui I. I. în **Serajevo**. **Novela D-Tale** e prea lungă pentru Revista noastră. care dispune de puțin spaț. De aceea n'am putut-o publica, deși cu unele modificări s'ar fi putut folosi.

La mai mulți, cari ni-au trimis numai câte 3 fl. pentru abonamentul „Revistei Ilustrate“ pe anul 1899 îi rugăm să ne trimită și restul, eșind „Revista Ilustrată“ numai în una singură ediție (nu în două ca în anul trecut) cu prețul abonamentului pe anul întreg pentru Austro-Ungaria de 6 fl. și pentru România de 17 franci.

Gratulări la adresa dlui G. Simu pentru **novela „Din propria ei putere“** au mai sosit la Redacțiunea acestei Reviste, dintre cari publicăm din lipsă de spaț numai aceste două:

D-șóra O. C. din Ch. scrie: „Trăiască autorul novejii „Din propria ei putere“ ca să-i putem ceti un șir lung de ani multe de asemenea acestei novejii!“

Dl. T. B. preot în **B.** scrie: „Sunt bărbat, dar **novela Dlui Simu „Din propria ei putere“** mi-a învins firea bărbătescă și a trebuit să plâng ca un copil.

În două rinduri am fost necesitat să întrerup cetirea năpădindu-mă lacrimile ce nu le puteam opri.

Nu știu scrie ca dl Simu și nici nu am pretențiunea de a mă număra între tovarășii D-Sale pe terenul literar — îi sunt însă tovarăș în simțiri și cred că nu voi exagera când voi dice la acest loc, că această **novelă este un balsam mângăietor** pentru multe suflete năcăjite dintre familiile preoților noștri, de aceea te rog dle Redactor a-i împărtași dlui Simu felicitările mele pentru lucrarea succesă.

Dlui Moco. Dta te plângi în poezie preste sórtea arară și tirană de care ai avut parte. Nu ști însă ce sórte a avut poezia D-tale?

Gâcî... și te mângăe, căci sic transit gloria mundi.